

Smo v tednu, posvečenem našim najmlajšim. Te dni pregledujemo uspehe (in neuspehe), ki smo jih dosegli pri otroškem varstvu. Veliko mater je zaposlenih in marsikatera se znajde pred neprijetnim dejstvom, da nima kje pustiti dojenčka, medtem ko je v službi. Res je, veliko smo že dosegli v pomoči družini, vendar je še marsikatero

vprašanje nerešeno. Še precej otrok je, ki so prepuščeni sami sebi ali pa vzgoji ulice, kar ne zdravo vpliva na njihov moralni razvoj in na učenje v šoli. To so problemi, ki jih moramo obravnavati v tednu otroka; toda ne le v tednu otroka, nekaj dni je premalo. O tem moramo razmišljati vse leto, vsak dan, vsako uro. V teh dneh pa se moramo vpra-

šati, ali smo res naredili dovolj? In videli bomo, da bi lahko strogo vzeto, niti nismo storili veliko! Čeprav je naša občina glede varstvenih ustanov v Sloveniji med najboljšimi, še vedno ne moremo biti zadovoljni. — Razmišljanja o tem, ali smo za mladi rod storili dovolj, preberite na 5. strani.

NOVICE

Glasilno socialistične zveze delovnega ljudstva občin Kočevje in Ribnica

Leto VII. - št. 40

KOČEVJE 5. oktobra 1962

Cena 20 din

Celotni dohodek bo dosežen, narodni pa verjetno ne

Zbor proizvajavcev občinskega ljudskega odbora Kočevje je na zadnji seji razpravljal o izpolnjevanju plana v prvih osmih mesecih. Iz poročila in razprav je bilo videti, da bo plan celotnega dohodka dosežen, plan narodnega dohodka pa ne. Izpad pri narodnem dohodku bo nastal predvsem zaradi občutno višjih proizvodnih stroškov, kot so bili predvideni.

Zbor proizvajavcev je po poročilu in razpravi sprejel naslednje sklepe, predloge in priporočila:

- Gospodarske organizacije, ki zaostajajo za planom, naj skušajo zamujeno čim bolj nadoknaditi, gospodarske organizacije, ki pa dosegajo plan, naj ga skušajo čim bolj prekoračiti.

- Proizvodne stroške je treba čim bolj zniževati, obseg proizvodnje pa povečevati.

- Gospodarske organizacije naj bi se bolj posvetile študiranju trga.

- Pri investicijah se je strogo držati rentabilnega računa.

- Če zahtevajo koristi gosp. organizacije, komune in skupnosti, naj bi se podjetja še naprej združevala ali sodelovala tako v okviru komune kakor tudi izven njenih meja.

- Delavskemu samoupravljanju je treba oskrbeti materialno podlago.

- Še nadalje se je nujno vključevati v mednarodno menjavo in tudi podpirati investicije, ki to vključevanje omogočajo.

- Podjetja naj izboljšajo tudi kvaliteto, kar jim bo omogočilo nastop na zunanem trgu.

- Kolektivi gospodarskih organizacij se morajo zavedati, da je uspeh podjetij odvisen od njih, zato je nujno, da izdelajo dober sistem delitve čistega dohodka.

- Proizvodne zmogljivosti je nujno še bolj izkoristiti, investicije pa vlagati tja, kjer bodo prej donšale koristi.

- Nujno je proučiti poslovanje podjetij, ki so zašla v težave zaradi obračunavanja po vnovčeni realizaciji.

- Gospodarstveniki in organi, ki so odgovorni za gospodarstvo občine, naj bi vsaka dva meseca obiskali podjetja in se seznanili z njihovimi problemi.

- Gospodarska organizacija, ki naleti na težave, ko želi koristno sodelovati s kakim podjetjem v občini, naj bi o tem obvestila občinski ljudski odbor, da bi ta lahko ustrezno ukrepal.

- O priporočilih, ki jih daje občinski ljudski odbor gospodarskim organizacijam, morajo delavski sveti tudi razpravljati. Tega doslej v večih podjetjih niso delali.

Sklepi zadnje seje ObLO Ribnica

Zadnja seja obeh zborov ObLO Ribnica je potrdila še več drugih sklepov in določil, med drugim so tudi:

- imenovali upravni odbor komunalnega sklada;
- imenovali šestčlanski upravni odbor Uprave komunalne dejavnosti;
- potrdili preimenovanje finančno samostojnih zavodov v samostojne zavode (Komunala, Lekarna, Veterina, Zdravstveni dom, Delavska univerza);
- sprejeli odlok o kategorizaciji cest IV. reda (predvsem za Loški potok, ki se je letos priključil občini);
- potrdili so pravila komunalnega in cestnega sklada;
- potrdili likvidacijo vodne skupnosti Bistrica (ki je zaradi pomanjkanja sredstev prenehala z delom);
- potrdili garancije za KZ Sodržiča, Trgovsko podjetje, LIP, Avto-moto, režijskemu odboru za gradnjo vodovoda Gregor in KZ Ribnica. Na koncu so razpravljali še o že izvedeni reorganizaciji mreže osnovnih šol v občini in o ustanovitvi glasbene šole...

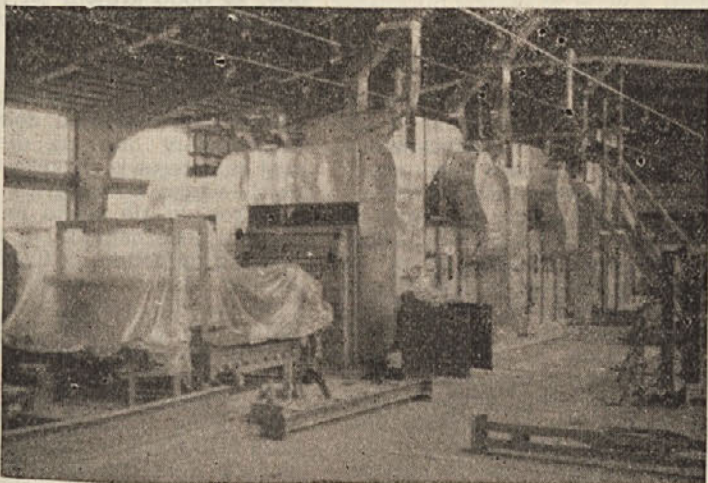
V počastitev občinskega praznika občine Kočevje je bila v ponedeljek, 1. oktobra dopoldan v dvorani množičnih organizacij slavnostna seja obeh zborov ObLO. Predsednik ObLO Drago Benčina je toplo pozdravil odbornike, preživele odposlance Kočevskega zbora, ki so se udeležili seje, prvoborce in zastopnike občinskih ljudskih odborov iz Ribnice, Grosuplja, Delnic in Čabra. Nato so odbornikom čestitali za občinski praznik pionirji obeh kočev-

Slavnostna seja

skih osemletk, tričlanska delegacija pa je odnesla vence na partizansko pokopališče in pred spomenik Svobode.

Predsednik ObLO je v svojem nagovoru orisal razvoj NOB na Kočevskem, zgodovinski Zbor odposlancev slovenskega naroda, povojno graditev in aktualne naloge razvoja našega gospodarstva v sedanjem času.

Po slavnostni seji so si odborniki in gostje ogledali nove prostore Kemične tovarne in gradnjo stolpnice ob Rinži.

Po slavnostni seji ObLO Kočevje so si odborniki in gostje ogledali Kemično tovarno. (Na sliki notranjost nove Kemične tovarne.)

20-letnica kočevskega zbora

Prve priprave

Pred dnevi je bil v Kočevju prvi sestanek odbora za pravo proslavo 20-letnice Kočevskega zbora, ki bo prihodnje leto v Kočevju. Sestanka so se udeležili predstavniki občinskih društev in organizacij, muzejskega odbora, Šeškovega doma, gradbenega odbora doma telesne kulture, društva inženirjev in tehnikov in drugi. Prisotne je seznanil z dosedanjimi pripravami za to pomembno slavnost predsednik občinskega odbora SZDL Janez Merhar.

Glavni odbor SZDL je sprejel predlog občinskega odbora SZDL, da naj bi bila oktobra prihodnje leto v Kočevju proslava 20-letnice Kočevskega zbora. Proslava bo imela republiško obeležje. Datum proslave še ni točno določen. Takrat bo v Šeškovem domu slovesno zasedanje republiške ljudske skupščine, ki naj bi se ga udeležili tudi preživelci poslanci Kočevskega zbora. Kasneje bo pred spomenikom veliko politično zborovanje.

Do proslave pa je treba urediti nekatere objekte:

● **SEŠKOV DOM** bo kulturno zgodovinski spomenik. Stranske prostore z avlo (okoli 400 kvadratnih metrov) bodo preuredili v muzej, medtem ko bo glavna dvorana namenjena posej le prireditvam DPD Svobode.

● **DOGRAJEN BO DOM TELESNE KULTURE.** V njem bodo dobila prostore društva in organizacije ter knjižnica. Sem bo prenešen tudi muzejski arhiv, ki bo v študijski knjižnici na razpolago interesentom.

● **CESTA LJUBLJANA—KO-**

ČEVJE BO ASFALTIRANA. Ta cesta namreč ne rešuje samo vprašanje prometa, ampak tudi zdravstva, kulture, šolstva in gospodarstva.

● **POPRAVLJENE IN ASFALTIRANE BODO NEKATERE ULICE V MESTU,** urejeni pločniki, razsvetljava, podrti nekateri zastareli objekti. Dograjenih bo precej stanovanj, urejene fasade podjetij in stanovanjskih zgradb, v kolikor že niso itd.

Občinske organizacije in društva bodo imele že mesece in mesece pred praznikom razne prireditve, razstave in tekmovanja v počastitev 20-letnice Kočevskega zbora. V tem času bo v Kočevju tudi več prireditev in tekmovanj republiškega značaja (tekmovanje traktoristov, telovadni nastopi, športna tekmovanja itd.).

Ob zaključku sestanka je bil sprejet sklep, naj društva in organizacije izdelajo programe, s katerimi nameravajo sodelovati v proslavljanju 20-letnice Kočevskega zbora. Sredi meseca bo nov sestanek pripravljalnega odbora, na katerem bodo te programe vskladili.

Kočevje praznuje: Prizor z nedeljske parade kmetijskih strojev

Pred občinsko konferenco LMS

Letne konference aktivov LMS v naši občini so v glavnem že končane, razen tistih, ki so vodstva aktivov premalo aktivna in kljub opominom Občinskega komiteja niso izpolnili svoje naloge. Te konference bodo še ta teden.

Konference aktivov LMS so bile organizacijsko dobro pripravljene. V nekaterih aktivih je bilo opaziti, da konference vsebinsko niso bile najbolj pripravljene. Tu je krivo predvsem vodstvo aktivov. V nekaterih aktivih je bilo vodstvo krivo tudi za slabo delo aktivov, drugje pa vidimo, da so bili mladinci v sekretariatu aktivov zelo aktivni, niso pa našli podpore med članstvom.

Na splošno lahko ugotovimo, da so aktivni v naši občini v glavnem delali zelo dobro. Opaziti je bilo, da so bili mladinci naj-

bolj aktivni na kulturno-prosvetnem in športnem področju, na področju izobraževanja in idejno-vzgojnega dela pa v večini aktivov ni bilo dosti napravljenega. Kritizirati bi bilo potrebno predvsem nekatere večje delavske aktivne, kot so ITAS, Rudnik in Lesna industrija ter aktiv LMS na Gimnaziji, ki kljub temu, da imajo vse možnosti za delo, ne pokažejo vsega.

Na letnih konferencah mladinskih aktivov sta izstopili predvsem dve vprašanji, ki sta za nadaljnje delo mladine zelo važni: delo mladih v organih delavskega in družbenega samoupravljanja, povezano s prenašanjem sklepov teh organov na vse mladince v aktivu in delih mladih v ostalih organizacijah. O tem bo razpravljala tudi občinska

konferenca LMS, ki bo predvidoma 27. oktobra.

Tako stoji pred vodstvi aktivov LMS in pred Občinskim komitejem LMS nova važna naloga od katere je odvisno delo organizacije v naslednjem letu. Od aktivnega sodelovanja delegatov na Občinski konferenci LMS, na podlagi izčrpnih diskusij, ki naj bi izvirale predvsem iz praktičnega dela mladine in na podlagi predlogov, kako naj se delo organizira v bodoče, je odvisen uspeh občinske konference LMS, kakor tudi bodoče delo aktivov. Zato naj se delegati na občinski konferenci prej posvetujejo z mladinci. Posebno važno je posvetovanje z mladinci, ki delajo v vodstvih organizacij in v organih delavskega in družbenega samoupravljanja, kajti le tako bomo

1. oktobra se je pričel mesec varnosti v prometu. V tem mesecu bodo po vsej državi razne akcije za izboljšanje ali povečanje prometne varnosti. Čeprav so vsi šoferji že dostikrat bili opozorjeni na potrebne ukrepe in vedenje na cesti, je še premnogo prekrškov in neupoštevanja nasvetov in predpisov, posledica pa je večkrat večja ali manjša nezgoda. Zato ne bo odveč, če tudi s tega mesta dajemo šoferjem na pot dobrohotna opozorila. Vsak lahko mnogo prispeva k varnosti v prometu in bi tu navedli le nekatere primere, kdaj in v kakšnih okoliščinah lahko to stori:

Prvi primer: Neumestno prehitovanje, kjer je trenutna prometna situacija na cesti taka, da bi ogrožala bodisi pešca ali pa vozilo. Tu je priporočljivo, da se kršitelja z lepo besedo in na tovariški način opozori na zle posledice, ki bi mogle nastati zaradi njegovega nepremišljenega ravnanja.

Šoferjem na pot

Drugi primer: Če voznik, ki pripelje nasproti, na ostrem in nepreglednem ovinku ali pa na ozki cesti ne javlja pravočasno (ali pa sploh ne) svojega bližanja. Tudi tu naj bo tako ton kakor beseda opozorila zmerna in tovariška.

Tretji primer: Če opaziš vozilo, ki z veliko naglico drvi po cesti, potem pač ni možno opozorilo, kvečjemu si lahko zapomniš številko vozila zaradi opomina po drugačni liniji.

Četrti primer: Alkohol je kaj slab sopotnik šoferjev in premnogokrat botruje nezgodam. Če torej v pavzi ali kratkem odmoru med vožnjo v gostilni opaziš, da si kak tvoj tovariš naroča kot okrepcilo alkohol, ga tovariško skušaj odvrniti od takega naročila.

Se marsikaj drugega lahko vidimo med vožnjo na cesti, kar bi bilo potrebno opozorila ali graje. Nihče naj ne reče, da so osebne intervencije voznikov v navedenih in mnogih drugih primerih malopomembne ali celo praktično neizvedljive, ker jih nihče ne bo upošteval, ali pa zato ne, ker tudi ti nimaš časa za to. Če so tvoje besede v mesecu varnosti pri morda 20 primerih samo enkrat padle na rodovitna tla (in morda niti vedel ne boš, kdo jih je ali bo upošteval), potem si za varnost na cesti storil dobro delo. Naj ti ne bo odveč ali morda celo sram včasih za nekaj minut ustaviti in izreči nekaj koristnih besed.

Divjad ogroža polja in ljudi

Na zadnji seji zbora proizvajalcev ObLO v Kočevju sta odbornika iz Osilnice in Poljanske doline predlagala, naj bi ObLO, pristojni svet in drugi organi prej nekaj ukrenili, da ne bi divjad ogrožala polj in ljudi. Odbornik iz Poljanske doline je dejal: »Medveda najdeš, kjer češ, divjega prašiča v vsaki dolini, jeleni pa so prišli pozimi 10 m do moje hiše. Kmetje, ki ves dan delajo, morajo ponoči stražiti na poljih — pa to niti niso prave straže, ampak že nekakšne »laufpatrole«, saj mora stražar tekati od njive do njive, da vse zava-

ruje pred divjadjo.«

Nadalje so odborniki povedali, da zaradi divjadi otroci večkrat zamude avtobus, ki jih vozi v šolo. Solarji namreč včasih srečajo medveda in se boje iti naprej, avtobus pa medtem odpelje.

Odbornik iz Osilnice je povedal, da lovci sicer ocenijo in plačajo škodo po divjadi, vendar po odkupni ceni pridelkov. Njihovi kmetje pa pridelujejo le za svojo porabo in ne za trg, zato morajo z denarjem, dobljenim za škodo, kupiti pridelke in jih seveda plačati po občutno višji ceni.

res prišli do zaključkov in sklepov, ki bodo grajeni na realnih osnovah in ki jih bomo tudi lahko reševali.

Poudariti je treba, da je uspeh konference odvisen od sodelovanja in priprave vseh delegatov. Potrebno bi bilo, da diskutira vsaj en delegat iz vsakega aktivov, kajti le tako bomo prišli do zaključkov, ki jih bomo lahko izvajali v slehernem aktivu, le tako si lahko zamislimo pozitivno delo aktivov LMS v delavskih in šolskih aktivih, kakor tudi v vaških, kajti le z aktivnim sodelovanjem pri sprejemanju sklepov in z aktivnim delom pri njihovem izvajanju lahko upamo, da bodo letne konference aktivov LMS prihodnje leto boljše, da bo na teh konferencah sodelovalo tudi več mladincev v diskusiji in da bomo z delom mladinske politične organizacije res lahko zadovoljni.

O predosnutku nove ustave

I. O USTAVI NASPLOH IN O JUGOSLOVANSKIH USTAVAH
DO PREDOSNUTKA USTAVE FSR JUGOSLAVIJE

Kadarkoli govorimo o ustavi, moramo imeti pred očmi dvojni pomen tega izraza: materialni in formalni.

Materialno pomeni ustava skupnost obstoječih dejanskih odnosov v družbi, glede na celotno družbeno življenje, njeno razredno in politično zgradbo, vključujoč družbeno ekonomiko, karkršna v resnici je, ter glede na temeljne pravice in položaj človeka in državljana v dani družbeni stvarnosti. Tako pojmovana ustava nam omogoča ugotoviti obstoječi red tudi v tistih državah, ki sploh nimajo pisane ustave in kjer se javno življenje razvija skladno s potrebami družbe in njene države. Omogoča pa nam tudi ugotavljanje razlike in odklone med dejanskim družbenim in državnim redom in tistim, ki naj bi po pisani ustavi obstajal v določeni državi.

Formalno pa je ustava pravni pojem in kot taka pomeni pravno listino, ki v določeni državi urejuje družbeno ekonomsko in politične temelje, obliko in tip države, njene organe, funkcije in medsebojna razmerja teh organov. Določa predstavniška telesa, sodno, upravno in vojaško organizacijo, poglavarja države ter položaj in temeljne pravice človeka in državljana. Če pa je država zvezna, določa ustava tudi sistem federacije.

Prav zaradi tega, ker urejuje tako pomembna vprašanja družbenega življenja, je ustava temelj in branik zakonitosti in demokracije ter živi in zavešči ljudi kot sredstvo za zavarovanje človeških pravic, kot nekaj, kar človeka varuje pred nasiljem in samovoljo in mu zagotavlja določeno mesto in razvoj v družbi.

Čeprav poznamo v zgodovini obdobja revolucije, vojskovanj, nasilnega prevzema oblasti, diktatur, ko neha veljati skoro vsaka ustavnost in so teptane najosnovnejše pravice človeka in državljana in vlada v družbi nasilje in samovolja; čeprav se v številnih državah dnevno kršijo ustavne določbe, se ljudstvo vseh držav znova i znova zaleka k ustavi in ustavnosti kot sredstva, ki je dovolj močno, da lahko zagotovi mirno življenje v urejeni državi, varuje njihovo delo, premoženje, obstoj in razvoj. Zgodovina jim daje polno opravičilo za tako ravnanje.

Zavedajoč se, da je ustava neizogibna za življenje človeške družbe so po končani I. svetovni vojni tudi jugoslovanski narodi želeli urediti svojo mlado državo tako, da bi v njej zaživele in se uresničile vse tiste napredne težnje, zaradi katerih so se združili.

Toda jugoslovanskih narodov ni nihče vprašal za mnenje, kakšno državno ureditev si želijo. Regent Aleksander je enostransko razglasil novo državo za kraljevino in pozneje ustavodajna skupščina ni mogla drugega kot to njegovo odločitev potrditi. Ustava pa, ki je bila izdana 21. junija 1921 (Vidovdanska), je uzakonila oblast kapitalistov in meščanstva, oblast zasebne lastnine in izkoriščanja tujega dela. Jugoslovanskim narodom je bila namesto nacionalne samostojnosti vsiljena teorija troimenega jugoslovanskega naroda in nadoblast velikosrbske buržuazije. Razumljivo, da taka državna ureditev, kot je bila predpisana z ustavo in s silo državnega aparata uveljavljena, ni bila sposobna dolgo živeti.

Vendar pa je Vidovdanska ustava imela nekaj demokratičnih določb: uveljavila je splošno, enako in neposredno volilno pravico, močnejši položaj parlamenta od položaja vlade, vezanost kralja na sodelovanje z vlado, zakonodajno oblast je dala parlamentu, itd. Prav to pa je bilo napoti interesom meščanstva pod vodstvom dvorske klike in 6. januarja 1929 je kralj Aleksander izvedel državni udar, odpravil ustavo in uvedel osebni diktatorski režim.

Toda tudi kralj ni mogel dolgo brez vsake ustave in politični pritisk znotraj in zunaj države ga je prisilil, da je 3. septembra 1931 izdal svojo lastno, osebno »oktroirano« ustavo, ki je varovala monarhijašistični značaj oblasti. Država je postala skrajno birokratična, policijska in centralistična. Bila je samo še ustavna, ne pa več parlamentarna monarhija.

Nedemokratičnemu in nazadnjaškemu političnemu položaju je bil podoben tudi gospodarski položaj: Jugoslavija je bila med najbolj zaostalimi državami v Evropi. Tri četrtine njenega prebivalstva je na nesodoben način obdelovalo zemljo in le 10 % ljudi je bilo zaposlenih v industriji, ki pa je po proizvodnji močno zaostajala za evropskim povprečjem. V državo je prodiral tuj kapital, posebno nemški in italijanski, kar je v končni posledici pripeljalo Jugoslavijo v fašistični tabor, po drugi strani pa ustvarilo pogoje za socialistično revolucijo.

Z okupacijo države in narodnoosvobodilno vojno formalno ni prenehal ustavni red stare Jugoslavije, čeprav sta NOB in socialistična revolucija dejansko ta red povsem porušili.

Pač pa je ustavni red stare Jugoslavije doživel pomembne spremembe z zgodovinskimi II. zasedanjem AVNOJ 29. nov. 1943 v Jajcu, kjer so bili izdani ustavni akti o najbistvenejših sestavnih državne ureditve in kjer je bila država proglašena za Demokratsko federativno Jugoslavijo, ne da bi se odločalo o usodi kraljevine. Narodi Jugoslavije so vsak zase, pa vendarle pod skupnim vodstvom KP, gradili med NOB svoje države in organe državne oblasti ter po II. zasedanju AVNOJ prostovoljno, uporabljajoč pravico do samoodločbe, postali federalne enote Demokratske federativne Jugoslavije. S tem procesom in s tako graditvijo družbenega reda pa se je tudi formalno spremenil ustavni red Kraljevine Jugoslavije, ki pa je dokončno nehal veljati šele s sprejetjem »Ustave FLRJ« iz leta 1946, ne pa z okupacijo.

(SE NADALJUJE)

Osební dohodki v skladu s predpisi

Naloga komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij in zavodov je, da vskladi delitvena razmerja v posameznih gospodarskih organizacijah in zavodih s predpisi o delitvi čistega dohodka, ki jih je izdal zvezni izvršni svet, v zavodih pa s pojasnili, ki jih je izdal k predpisom republiški izvršni svet.

Ti predpisi določajo, da se osebni dohodki lahko povišujejo le, če se povišuje tudi produktivnost posamezne gospodarske organizacije. Se posebej pa je po teh predpisih dovoljeno, da se osebni dohodki lahko povečajo (oziroma so se lahko povečali) zaradi podražitve v letu 1961 za 10 odstotkov in letos še za 5 odstotkov, kar gre v breme skladov. To povišanje je sicer dovoljeno, ni pa obvezno, če ga posamezni gospodarski organizaciji položaj ne dovoljuje.

Komisija za izvajanje predpisov, ki je torej dolžna, da prouči, če so osebni dohodki v skladu s povišano produktivnostjo in dovoljenim povišanjem zaradi podražitve, je doslej na grobo pregledala podjetja Elektro, INKOP,

Trgopromet, Hotel Pugled, Tekstilano, Rudnik, Pekarijo, Avto, Kočevski tisk, Krojaštvo in Čevljarstvo. Ugotovila je, da so osebni dohodki v skladu s predpisi povsod, razen pri majhnih obrtnih podjetjih, pri katerih gospodarski položaj ne dovoljuje bistveno zvišanje že sicer nizkih osebni dohodkov (pa tudi ne ustvarjanje sredstev za sklade). Majhna podjetja komisija tudi ni mogla obravnavati enako kot ostale gospodarske organizacije, ker so pavšalizirana.

Komisija je podala poročilo o dosedanem delu tudi zboru proizvajavcev. Poročilo o stanju v ostalih podjetjih pa bo podala na naslednji seji zbora proizvajavcev.

Kočevje na sliki

V izložbi trgovine Non-stop v Kočevju so bile 30. septembra razstavljene slike fotoamaterjev iz Kočevja, ki prikazujejo mesto z različnimi motivi in iz različnih zornih kotov. Slike so kvalitetno izdelane in bi bilo prav, da bi po njih izdelali razglednice, ker je teh v Kočevju še vedno premalo. Fotoamaterji so se v iskanju motivov kakor tudi izdelavi potrudili in izdelali res kvalitetna dela.

V izdelavi propagandnega gradiva, pa naj bo to v besedi ali sliki, smo v Kočevju še vedno zelo šibki. Dopisne karte s slikami iz Kočevja prodajajo samo trafi-

ke, ki so pa ob nedeljah zaprte. V Kočevje pride največ ljudi na obisk ob nedeljah in večkrat sem že opazil, da so ljudje spraševali, kje bi dobili razglednico Kočevja za spomin. Baje jih prodajajo tudi v hotelu, kar je pa malo vidno in obiskovavci Kočevja tega ne vedo.

Ali ne bi bilo primerno, če bi na avtobusni postaji, kamor prihaja ob nedeljah največ ljudi, postavili kioski, kjer bi prodajali razglednice. Gradiva zato je dovolj, potrebno bi ga bilo samo urediti in organizirati prodajo.

Pe

Novi del Kočevja — Ljubljanska cesta

Odlok o obratovalnem času

Na zadnji seji ObLO Ribnica so sprejeli tudi odlok o obratovalnem času v trgovinah in gostinskih lokalih. Gostinski lokali morajo biti odprti vsak dan od 6. do 23. ure, ob sobotah in pred prazniki pa so lahko odprti do 24. ure. Obrati s prenočišči morajo sprejemati go-

ste tudi tedaj, ko so lokali zaprti. Bifeji morajo biti odprti od 6. do 20. ure, ob nedeljah pa od 7. do 21. ure. Kolektivni gostinski lokali lahko določijo, da lokale odprejo že prej, vendar ne pred 5. uro. Trgovine morajo biti odprte najmanj sedem ur dnevno.

Seja ObLO Ribnica

Gibanje gospodarstva

Družbeni plan gospodarskega razvoja občine Ribnica za leto 1962 je bil postavljen na osnovi pokazateljev iz prejšnjega leta, kakor tudi na podlagi smernic in načel perspektivnega plana. Celotna realizacija družbene proizvodnje, ki je bila planirana s tremi milijardami 910 milijoni din, je bila v prvem polletju realizirana s 46 % (milijarda 803 milijone). V primerjavi s prvim polletjem lani se je letos proizvodnja dvignila za 1 %, medtem ko se je celotni dohodek oziroma plačana realizacija dvignila za 4 %. Poslovni stroški so se letos zmanjšali za 16 %, nekoliko pa so se zmanjšali tudi skladi. Osebnih dohodkov so se letos povečali le za 7 %, torej na enega zaposlenega od 19 na 23 tisoč din, po drugi strani pa se je zmanjšalo tudi število zaposlenih (za 40). Po vsem tem se je vrednost proizvodnje na enega zaposlenega v letošnjih prvih šestih mesecih v primerjavi z istim obdobjem lani dvignila za 18 %.

Poglejmo še stanje nekaterih gospodarskih panog: Industrija (najmočnejša gospodarska panoga v občini) je dosegla polletno realizacijo z 38 % in ni dosegla lanskega nivoja. Letos se je pojavilo tudi vprašanje trga, zlasti plasiranja lesnih in opečnih izdelkov. Zaloge so se letos dvignile za 59 % ali za 42 milijonov din.

Najnižja realizacija je bila dosežena v Opekarni in na LIP, povzročili pa so jo predvsem objektivni faktorji. V Opekarni je največji problem sušenje izdelkov in pomanjkanje delavcev, posebno v sezonskih mesecih, v ostalih mesecih so odvisni predvsem od vremenskih prilik. Moderna sušilnica, ki so jo nabavili lani, je majhna

KOČEVJE PROSLAVLJA: V pohodu okoli okupiranega Kočevja je sodelovalo več patrol. Stari ženske patrole Kočevskega tiska

Nerešeni vprašanja

Najbolj burna debata na seji ObLO Ribnica se je razvila ob vprašanju združitve zadrug in trgovin, ko so bili najbolj prizadeti odborniki iz Loškega potoka. Nobeno pojasnjevanje, da je perspektiva našega kmetijstva edino v močni, dobro organizirani zadrugi, da ni več čas, ko lahko sile drobimo na majhne, nepomembne obrate in zadruge, je bilo zaman. KZ Sodražica je že načelno pristala na združitev, ljudje v Loškem potoku pa se je bojijo, kot bi res izgubili vse. Poudariti je treba, da se po najnovejšem zakonu lahko ukvarja z gozdarstvom na enem območju le ena organizacija in ne tako, kot v Ribnici (kjer se z gozdarstvom ukvarjajo kar štiri organizacije — KZ Loški potok se namreč zaradi objektivnih okoliščin bolj malo ukvarja s kmetijstvom!). Naloga našega kmetijstva je predvsem, ustvariti močno organizacijo, ki bo sposobna ukvarjati se s kmetijsko in gozdno proizvodnjo. In odborniki iz Loškega potoka? »Počakajte še eno leto...« so prosili!

Kakor razdrobljene zadruge nima perspektive tudi razdrobljena trgovina. Samo močno trgovsko

podjetje, ki bo poslovalo na območju cele občine, bo lahko veliko prispevalo pri modernizaciji in izboljšavi trgovske mreže. In odborniki? »Če jim paše, pa naj se združijo!« (namreč trgovine!).

Nekateri so izražali bojazen, da bi po združitvi trgovin postali posamezni artikli dražji. Drugi je predlagal, naj bi se priključili močnejši trgovini izven občine (kajpak, toda najprej se je treba združiti doma!) In še nekaj: kar pogledjmo, kako se je trgovina v Ribnici izboljšala, ko so se združila trgovska podjetja: dobili smo samopostrežno trgovino, kmalu pa bo zaključena adaptacija druge trgovine...

Skratka, nekateri odborniki so pri reševanju teh vprašanj pokazali skrajno neodločnost, nezanimanje (ali morda bojazen, da sami ne bi bili oškodovani?), namesto da bi združevali, krepili, so ravnali ravno nasprotno. Toda lahko pričakujemo, da bo razvoj sam pripeljal do združitve in šele tedaj bodo spoznali v kakšni zmoti so bili, vendar bo morda že prepozno...

(vec)

in ne more zadostiti vsem potrebam. Pomanjkljivosti skušajo odpraviti z rekonstrukcijo (dokončana je bila konec junija), vendar plan ne bodo mogli doseči...

S podobnimi težavami se je boril tudi LIP. Plan so dosegli s 34 % vrednost proizvodnje v prvem polletju se je v primerjavi z lanskim prvim polletjem zmanjšala za 21 %. Polletnega plana niso dosegli predvsem zaradi zloma dveh polnojarmenikov, zaradi pomanjkanja hlovdovine, zaradi vremenskih razmer in zaradi zmanjšanja naročil za vezana vrata in luščeni furnir. — Podjetje je letos dalo na sklade tri milijone din, osebni dohodki na enega zaposlenega so se povečali za 20 %, povprečna plača pa se je dvignila od lanskih 20 na 24 tisoč dinarjev. Zmanjšalo se je tudi število zaposlenih, zaloge pa so se dvignile od lanskih 20 milijonov na 35 milijonov din, vendar jih bodo v tretjem tromesečju lahko vse fakturirali.

GRADBENIK je dosegel plan v prvem polletju z 31 % in je realizacija nižja od lanske za 18 %. Poslovne stroške so nekoliko znižali in ustvarili primerne sklade. Po-

sebno pozornost je treba posvetiti šušmarstvu v gradbeništvu, ki je v ribniški občini močno razširjeno (zidarji se v službi takorekoč odpočijejo, da lahko popoldne delajo pri privatnikih. Pravzaprav je to poseben problem, o katerem bi veljalo spregovoriti kdaj drugič!)

Trgovina je dosegla v prvih šestih mesecih 47 % letnega plana (trgovska podjetja Jelka, Travna gora, Loški potok in Suha roba). Poslovni stroški so se zvišali (predvsem v Loškem potoku), za 13 % pa sta se povišala tudi dohodek oz. čisti dohodek. Povečali so se tudi skladi in znašajo 9.800.000 din. Iz tega vidimo, da je trgovina, čeprav plana ni dosegla, ustvarila nekaj skladov, ki pa pridejo do pravega izraza šele združena, torej, če bi bila v enem samem podjetju, s čimer bi lahko modernizirali trgovsko mrežo in jo približali potrebam sedanjega časa.

Doseženi promet v gostinstvu se je letos povečal za 11 %, plan v 6 mesecih pa je bil dosežen z 52 %. Poslovni stroški so se povečali za 3 %, ustvarjen je večji čisti dohodek, vendar se ne odraža v skladih, saj so se ti zmanjšali za 48 % v primerjavi z lanskim prvim polletjem, temveč pri porastu osebni dohodkov. Torej gostinstvo kljub vsemu temu ni moglo ustvariti prepotrebni sredstev za sklade (več zaposlenih in višji osebni prejemki!).

Kakšen bo železniški vozni red prihodnje leto?

Pred dnevi je bila v Kočevju sektorska konferenca o železniškem voznem redu za leto 1963/64. Udeležili so se je predstavniki podjetij, šol, organizacij in občinskih ljudskih odborov Kočevja in Ribnice. Udeleženci (bilo jih je vsega 10) so predlagali več sprememb v sedanjem železniškem voznem redu.

Tako so med drugim predlagali tudi naslednje:

— Vlak iz Kočevja, ki pripelje v Ljubljano nekaj minut po 7. uri zjutraj, naj bi prihajal po novem nekaj minut pred 7. uro;

— vlak, ki pripelje v Kočevje ob 6.42, naj bi prihajal pred 6. uro;

— vlak, ki odpelje iz Ljubljane ob 5.21, stoji v Ljubljani premalo časa, zaradi česar je pričakovati predvsem pozimi stalne zamude, zato naj bi to nekako uredili;

— nujno je, da odpelje iz Kočevja vlak ob 13.20 uri, ki bo odpeljal predvsem dijake;

— nujno je tudi, da odpelje iz Kočevja vlak ob 21.05 uri.

Naslednja pripomba je bila, naj bi uvedli še en vlak, ki bi pripeljal v Kočevje dopoldne, iz Kočevja pa bi odpeljal okoli 18. ure. Tej želji pa najbrž ne bo mogoče ugoditi, ker železnica ne bo imela na razpolago novih vlakov. Prisotni so nato predlagali, naj bi vsaj avtobusno podjetje obdržalo avtobus, ki odpelje iz Kočevja okoli 19. ure.

Zal se ni konference udeležil zastopnik »Avto«. Prisotni so poudarili, da bi morala železnica in »Avto« bolj sodelovati pri sestavljanju vozniških redov. Zdaj se namreč zgodi, da peljeta v isto smer ob istem času vlak in avtobus ter imata zato vsak le nekaj potnikov. Potniki od takega prometa nima: jo koristi, pa tudi obe podjetji imata od tega verjetno le zgubo.

Direktor železniškega podjetja iz Novega mesta, ki je vodil konferenco, je obljubil, da bo skušalo podjetje čimbolj ugoditi želji kočevskih in ribniških potnikov. Seveda pa bodo morali upoštevati tudi predloge in želje potnikov iz ostalih krajev ob tej progi, ki so se sestali dan po konferenci v Kočevju v Grosupljem in se bodo verjetno delno razlikovale od naših želja. Razen tega pa bo treba upoštevati tudi zveze z drugimi kraji (iz Ljubljane in Grosuplja) prevoz poštnih pošiljk in podobno.

Obisk iz Litije

26. septembra so obiskali Ribnico in Kočevje člani organizacije VVI iz Litije. Po programu so nameravali priti v Kočevje okrog 14. ure, ker pa so imeli v Zlebiču pri prevozu čez železniško progo malo nezgodo, so zakasnili. Avtobus je potem do Ribnice odpeljal tovorni avtomobil, kjer so ga popravili in pripeljali šele ob 19.30 v Kočevje. Ogledali so si mesto, vse ostalo pa je odpadlo. V skupini izletnikov so bile največini žene in matere, ki so v naših krajih v NOB izgubile može in sinove. Zelele so videti naše kraje, kjer so se borili njihovi svojci, ker večina ni bila še nikoli v Ribnici in Kočevju.

Izletnike iz Litije so v Kočevju pozdravili zastopniki organizacij VVI in ZB ter se z njimi zadržali do njihovega odhoda iz Kočevja.

OB TEDNU OTROKA

Smo storili vse za mladi rod?

OTROCI DO 16 LET STAROSTI
NE DELAJO VEČJIH
PRESTOPKOV

Pri sodniku za prekrške občinskega ljudskega odbora Kočevje smo zvedeli, da mladostniki v kočevski občini ne delajo večjih prestopkov, če iz vzamemo 4 izrazitejše primere. Mladi prestopniki v glavnem kvartajo za denar (hazardirajo) tudi do pozne noči. Igralnice imajo po raznih skritih koticah pa tudi povsem javno, kot na primer pri kinu (kjer tudi »cifajo« za denar), pri fizkultur-

7 OTROK V VZGOJNIM
ZAVODIH

Iz kočevske občine je 7 otrok zaradi družbene neprilagodljivosti v raznih vzgojnih zavodih. Zaradi raznih drugih telesnih in duševnih pomanjkljivosti pa jih je v raznih zavodih še 14.

Vzgoja v teh domovih in zavodih stane za otroka 14.000 do 42.900 dinarjev na mesec. Večji del plača občinski ljudski odbor, manjši (1000 do 3000) starši, za vzgojo pa se porabi seveda tudi ves otroški dodatek.

Zaskrbljujoče je, da število

pota, ker so njihovi starši alkoholiki in se ne zanimajo za njihovo vzgojo. Slede otroci iz dobro situiranih družin, kjer sta oba starša zaposlena, a jim je žal denarja, da bi dali otroka v vrtec. Precej prestopnikov je tudi iz družin, ki nimajo primerne stanovanja.

V SEDMIH VRTCIH 278 OTROK

V kočevski občini imamo 7 vrtcev, v katerih je 278 otrok in še oddelek za dojenčke (v Stari cerkvi), v katerem je 5 varovancev. Ekonomska cena v vrtcih je 6500 do 7800 din na mesec (v ceni sta vračunana tudi 2 obroka hrane). Starši pa plačujejo za otroke le po 1000 do 1500 din na mesec, za dojenčke pa 3000 do 4000 din na mesec.

Samo v Kočevju je še 24 otrok, ki so NUJNO potrebni varstva, ker sta oba starša zaposlena, in nad 60 otrok, ki jih varujejo razni sorodniki in znanci.

KROŽKI SO — OBISKA NI

Šolski otroci se lahko udeležujejo v več krožkih (dramskem, modelarskem, šahovskem, fotokrožku in drugih). Skoro v vseh šolah in po vseh večjih krajih so televizorji. TVD Partizan Kočevje ima po nekajkrat na teden telovadbo za mladež. Toda — obiska ni! (Vsaj večjega ne). Na teh področjih se izživljajo le otroci, ki so že sicer v šoli pridni in tudi doma primerno vzgajani. Otroci pa, ki bi jim bilo udeleževanje na teh področjih najbolj potrebno, raje kvartajo za

KAKO JE Z VARSTVOM DOJENČKOV ZAPOSLENIH MATER V KOČEVJU

So jasli potrebne ali ne?

Vse kaže, da v Kočevju še ne bomo imeli tako kmalu varstvene ustanove za dojenčke. Stanovanjska skupnost Kočevje-mesto je sicer pripravila vse potrebno za ustanovitev jasli (kakor pravijo varstveni ustanovi za dojenčke), vendar ni dobila potrebne podpore pri gospodarskih in drugih organizacijah in ustanovah, ne pri materah, ki imajo dojenčke oziroma otroke do dveh let starosti.

Stanovanjska skupnost je poslala okrožnico o ustanovitvi jasli in prošnjo za razumevanje in podporo okoli 25 podjetjem in ustanovam. Odgovorila so le 4 podjetja in sicer približno tako:

TRGOPROMET:

Naše organe upravljanja in vse člane kolektiva smo seznanili z vašim dopisom, ki govori o ustanovitvi otroških jasli. Sporočamo vam, da pri nas ni interesentov, ki bi bili pripravljeni dati svoje dojenčke v varstvo tej ustanovi. Tudi finančnih sredstev zaradi gradnje lastnih stanovanj ne moremo prispevati...

AVTO:

Ena žena bi prišla v poštev, da bi oddala dojenčka v varstveno ustanovo... Zaradi težkega finančnega položaja ne moremo nič prispevati za ustanovitev jasli...

KOVINAR:

Obvestili smo člane kolektiva z razglasi na oglasnih deskah naših

obratov in ustno preko poslovodij obratov, a ni bilo nobenega prijavljenca...

TEKSTILANA:

Trenutno v našem podjetju ni interesentov... Večina zaposlenih žensk stanuje namreč izven mesta...

Ostala podjetja niti odgovorila niso na dopis. Na podlagi odgovorov (in neodgovorov) bi se dalo sklepati, da v Kočevju res ni potrebna varstvena ustanova za dojenčke. Toda življenje kaže prav nasprotno. Vsako jutro vozijo matere dojenčke v varstvo k privatnim ženskam. Te se nekatere bolj druge manj ukvarjajo z dojenčki (morda so med njimi tudi take, ki jim je samo za denar).

Varstvo v jaslih bi bilo cenejše — matere bi morale manj plačevati, kot plačujejo zdaj. Dojenčki bi bili v jaslih pod vsakodnevno zdravstveno kontrolo in strokovno nego. Tudi varovavka bi bila seveda pod zdravniško kontrolo in bi bila le malenkostna možnost,

denar, se potepajo, kradejo, cifajo, se neprimerno vedejo itd. Otroci imajo na razpolago še vse premalo igrišč. Primanjkuje tudi telovadnih prostorov in športnih rekvizitov.

ŠE NEKAJ PRIPOMB

Otroci si tudi »sposojajo« kolesa in mopede, jih običajno pokvarijo in jih puste na povsem drugem kraju.

Igrajo se z ognjem in razstrelivom, kar je nevarno zanje in za druge ljudi in objekte.

Starši prestopnikov običajno svoje otroke po storjenem prestopku še zagovarjajo, če jih kdo opominja.

Otroci obiskujejo prepovedane kinopredstave.

Mladina zahaja v gostinske lokale in pijančuje, čeprav bi to moral prepovedati odlok o javnem redu in miru (ta bi moral tudi prepovedati, da otroci ne smejo biti po osmi uri zvečer na ulici. Kočevje morda tega odloka nima ali pa v njem to ni zajeto, če pa je, se ne izvaja).

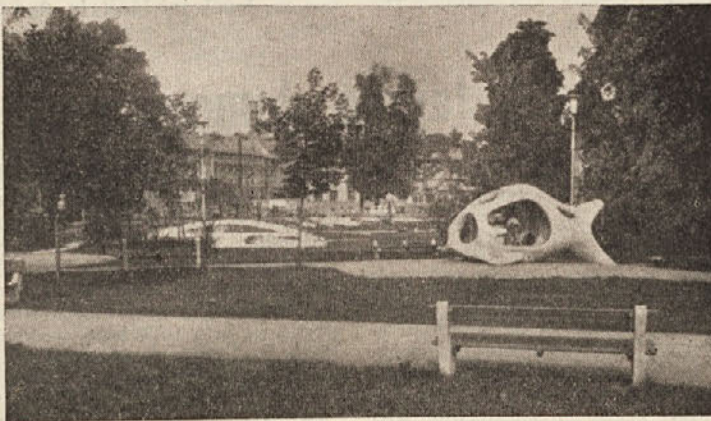
ZA JASLI NI DENARJA,
ZA VZGOJNI DOM PA JE

- Za teden otroka je nameravala Stanovanjska skupnost
- Kočevje-mesto odpreti v Kočevju otroške jasli, v katerih bi varovali dojenčke zaposlenih mater. Starši in delovni kolektivi pa ustanovitev te potrebne ustanove niso podprli niti moralno niti denarno.
- Prav v tem času pa pripravljajo oddelek za socialno varstvo družine pri ObLO spet novo skupino kandidatov za vzgojne domove. Doslej imajo predvidene najmanj 3. Njihova vzgoja bo stala NA MESEC starše in občino od 14.000 do 40.000 din! — Za to pa bo denar!!!

oziroma je sploh ne bi bilo, da bi otrok zbolel. Kljub temu pa le ni bilo prijav za jasli.

Pobudo za ustanovitev jasli bi morale dati pravzaprav zaposlene matere, podjetja pa bi jo posredovala stanovanjski skupnosti. Pri tem bi morale odigrati največjo vlogo kadrovske socialne službe podjetij, ki pa so pri nas šele v razvoju in se ne znajdejo. Zaposlene matere in podjetja ter ustanove bi morale pravzaprav same uvideti, da so jasli potrebna in nujna ustanova. Matere, ki bi imele otroke v jaslih, bi delale bolj brez skrbi za otroka, zato bi več naredile, ker pa bi se delovna storilnost zaposlenih mater povečala, bi se hkrati povečali tudi njihovi osebni dohodki. Naše matere in naša podjetja ter ustanove pa tega še ne razumejo...

Svet za socialno varstvo in varstvo družine in drugi organi si bodo še prizadevali ustanoviti jasli. Upamo, da bodo v bodoče podjetja in ustanove pa tudi matere bolj razumele, da so otroške jasli v Kočevju potrebne. Stanovanjska skupnost Kočevje-mesto pa je še vedno pripravljena ustanoviti jasli, če bodo starši in podjetja ter ustanove to zahtevali.

Otroci potrebujejo primerno igrišče. Na sliki: otroško igrišče v Ljubljani

nem domu, na igriščih v Gaju, po klopeh v parku in drugod. Odrasli jih vidimo tod vsak dan in hkrati lahko slišimo tudi, da znajo prav dobro preklinjati in sploh nespodobno govoriti. Otroci pa ne preklinjajo samo, kadar igrajo za denar. Sočne kletvice je bilo slišati med počitnicami tudi za Rinžo, ko so pionirji in mladinci lovili ribe. Preklinjajo tudi na športnih prireditvah in drugod.

Otroci se tudi v poznih večernih urah potikajo po cesti in parku. Nekateri poizkušajo »srečo« v telefonski govorilnici pri kavarni in poizkušajo, če bo padel iz avtomata kakšen kovanec. Če jih vprašaš, kaj delajo ob 10. uri zvečer v telefonski govorilnici, ti povsem nedolžno odgovorijo, da telefonirajo mami!!

Nekateri otroci so začeli tudi krasti, kar je verjetno posledica igranja za denar (kvartanja, cifanja, sklepanja stav itd.).

To so večinoma posledice pre-majhnega zanimanja staršev za otroke. Nekateri niti ne prihajajo na roditeljske sestanke, drugi pa spet zagovarjajo otroke, kadar bi jih morali posvariti itd.

TATVINE, DELOMRZNISTVO,
POTEPANJE

Po podatkih socialnega varstva je trenutno v občini Kočevje 20 (sicer pa jih je več) družbeno neprilagojenih otrok. Največ je mladih tatičev, ki so zagrešili manjše in večje tatvine, pa tudi vlome. Na drugem mestu so delomrzneži, se pravi taka mladina, ki ji je socialno varstvo in zavod za zaposlovanje priskrbel službo, pa so jo odklonili.

TRATAR MARJAN-UČO:

Tudi pionirji so pomagali partizanom

Ko letos proslavljajo naši pionirji dvajsetletnico njihove organizacije se mi nehotе utrinjajo misli tudi na mnoge pionirje, s katerimi sem prišel skupaj v velikih dneh NOB. Naj bodo te vrstice posvečene vsem tistim pogumnim pionirjem na Kočevskem in Beli Krajini ob tem jubileju.

POD KREMPO IN BORIČEM SO ŽE POMAGALI

Ko je prišel v kraje pod Krempe za učitelja kasnejši rajonski sekretar tov. Zmago Mokorel, je našel med otroci nekaj prav pogumnih pionirjev in pionirk, ki so kaj kmalu zvedeli iz ust svojega učitelja o borbi proti sovražniku, okupatorju in o partizanih. Kar požirali so vse, kar jim je tovariš Zmago pripovedoval. In ko so Italijani poleti 1942 ob znani roki ofenzivi požgali tudi njihovo vas ter šolo, so se morali s starši umakniti v gore, skale, v jame ali v bližnje gozdove pod Boričem in Krempe. Ko se je vse nekako umirilo, je tod nastalo že osvobojeno ozemlje. Zato je tam zrasla prva partizanska šola, ki ji je bil prvi učitelj ravno pokojni tovariš Zmago. Učenčke — pionirke je zbral kar pod smreko, v naravi in tam je vlivlval svojim šolarjem vse tisto, kar je napolnjevalo tudi njegovo srce, ljubezen do partizanov, do tega, kako pregnati okupatorja in postati res sam svoj gospodar. In pionirski so ob njem rasli, postali pogumni in odločni, pravi pionirji. To so tudi kasneje večkrat dokazali z raznimi akcijami. Ko je tovariš Zmago moral na novo mesto in prevzel posle rajonskega sekretarja, je bila tudi šola drugačna, prav partizanska. Čitanje in pisanje se je umaknilo nalogam za akcije, spoznavanju celo malih vojaških veščin in obveščanju. Saj so postali takrat pionirji izpod Krempe in Boriča najboljši obveščevalci ter kurirji. Marsikatero pisemce je bilo odneseno v bližnje vasi, kjer je bil okupator, in marsikak partizan je bil obvarovan. O tem bi vedeli veliko povedati takratni pionirji in pionirke Valenčičev Mirko, Dulminov Mirko, Pojetov Tonček, pa med pionirkami Pojetova Ančka, Černetova, Dulminova in še in še...

TUDI NA MITINGIH SO SE PIONIRJI DOBRO IZKAZALI

Mogoče mi je res ostalo najbolj

v spominu obdobje od jeseni 1943 do poletja 1944, ko je zajela področje kočevskoreškega sektorja živahna kulturno prosvetna dejavnost, v kateri so odigrali nemajhno vlogo tudi naši pionirji ter pionirke z ozemlja od Osilnice in Papežev do Kužlja in onstran gora do Mlake in Stalcerjev. Na številnih mitingih, ki so prerasli v prave kulturne prireditve, so se kosali in tekmovali s svojimi točkami — recitacijami, skeči, prizorčki iz NOB, celo s telovadnimi nastopi, plesi itd. Pevskih točk je bilo vedno dovolj. Ne bi mogel bolj pohvaliti, kateri zborček je pel lepše. Še se spominjam takega večjega mitinga ob prvem maju 1944, ko so zapeli v Kočevski Reki vsi pionirji skupno pionirsko pesem, takrat peto na melodijo Parmovih »Mladih vojakov«.

V ŠOLI SO TUDI BILI MARLJIVI

Že ko je nastalo prvo osvobojeno ozemlje v kočevskoreškem področju pred 20. leti, so moji pionirčki v šoli prvič čuli o partizanih, o borbi za svobodo in risali v zvezke zvezde in titovke, ki so jih videli na glavah prvih partizanov. Jeseni 1943 pa so si izbrali pionirski štab. Načelnik je bil Lapajnetov Peter, načelnica pa Lavrič Olga. Tudi v Brigi se jih spominjam, ko smo v šoli spoznavali črke, številke, pisali na odrezke papirja, ki so nam ga dali naši partizanski tiskarji iz Triglava, pa peli, deklamirali. Takrat smo pripravili zelo uspešno proslavo stoletnice Gregorčičevega rojstva s pravo akademijo pesnikovih pesmi v recitaciji in glasbi.

V znamkah so prikazali lepote domovine

Šel sem z odprtimi očmi mimo nje, pa nisem videl njene lepote, ker je bila zame nevidna. Zdela se mi je vsakdanja in nezanimiva, ko sem pa spoznal njen utrip in njeno življenje, se mi je odprl nov svet, ki ga do tedaj še nisem poznal.

Filatelistična razstava v dvorani podružnice SZ v Kočevju je 30. septembra prikazala marsikaj lepega in zanimivega. Filatelisti, katerih je v Kočevju 22 starejših in 52 mladincev in pionirjev, so se zelo potrudili.

Anton Mihelčič je prikazal znamke s cveticami v naši domo-

vini. Mak, lipa, kamelice, hmelj, šipek, jesenski podlessek, navadni brin, majaron in mačje oko, vse te rastline so na znamkah od leta 1955/61.

Miro Hadžič je prikazal slavne može. Prešerna, Cankarja, Pupina, Rusjana in Koširja, ki ga smatrajo kot idejnega ustanovitelja pošt-nih znamk, ter ostale naše zaslužne kulturne delavce.

Bojan Pečar iz Ljubljane, Andrej Arko in Andoljšek Marija so v znamkah zajeli šport, NOB, RK in razne grbe in like. Našo ljudsko revolucijo so z znamkami prikazali po zgodovinskih krajih in

restih od leta 1918/41, kakor tudi leta NOB. Savo Kovačević, Marko Oreškovič, Mirčo Acev, Filipovič, Sutjeska, Jajce itd. vse to nas spominja na slavne dni naše ljudske revolucije. Športna dejavnost od Balkanskih iger v letu 1938 do danes je bila tudi zelo zastopana. Zato zaslužijo organizatorji razstave vse priznanje.

Pojasnilo publikli

Svobodaši so morali spet pretožiti že težko pričakovano premiero »Z vrati treskajo«. Bolezen je onesposobila eno največjih vlog, ki je ni mogoče nadomestiti brez ponovnega celotnega študija. To pa je praktično nemogoče. Intenzivni študij zadnjih tednov je ansambel docela utrudil in vsi komaj čakajo, da bi z nastopom oddali veliko odgovornost do publike in Svobode. Posebno bi radi ugodili kočevskim prijateljem gledališke umetnosti, ki predstavo željno pričakujejo. Naša mladina, ki zaseda glavne vloge, ni malodušna, ni izgubila volje in vrgla puške v koruzo. Ne! Pokazali so skrajno metro discipline.

Premiera bo, če bo bolezen odnehala, v soboto, 6. oktobra ob 20. uri. Držimo figo, da bo bolezen odnehala pravočasno! Vse ostalo pa bo razvidno iz plakatov, na kar vas posebej opozarjamo.

Cveto Novak

Pripravljanje drv je prvi znak porajajoče se zime

V dolini Jelenovega studenca

KOČA PD KOČEVJE SE UJEMA S SVOJO OKOLICO

Dolinica Jelenovega studenca je zelena oaza med gozdnim drevjem, kjer stoji koča PD Kočevje, ki ustvarja ugoden kontrast barv. Zelenica služi tudi za pašo divjadi. Koča iz brun je prilagojena karakteristikam tega kraja. Odločujoča je seveda bližina pitne vode, t. j. Jelenov studenc, ki ima čisto in okusno vodo. Nesporno je, da izviri v gozdovih v večini primerov dajejo čistejšo vodo kot izviri v ravninah. Na vodni režim slabo vpliva pragozd, ki ima kot celota najrazličnejše splo-

sobnosti vpijanja in zadrževanja vode. Samo na eni 300 let stari jelki so našli 200 kg lišajev, ki v nalivu zadržijo najmanj 200 litrov vode. Zato je v gozdovih, kjer je staro drevje, celo v največji poletni vročini zrak prijetno hladen in vlažen in izviri tega hladu niti v največji suši ne usahnejo. Ta blagodejni vpliv vlage in hladu je prav dobro občutil vsak obiskovalec koče. Brez pitne vode ne bi bilo mogoče ničesar storiti. Zavetna lega koče in višinsko sonce omogoča sončenje.

Koča se ujema s svojo okolico. Črna prepleškana bruna iz lesa se prilagajajo gozdnemu rastju.

Barva strehe, krite s šindro, se ujema z barvo stebel pepelnato sivih bukev. Močno pa kontrastira svetlosiva streha, pokrita z deščicami, v dve smeri s temnozelemin ozadjem iglavcev.

Zelena prepleškana okna in z rdečimi rožami poslikane poltne dajejo koči potrebno ljubkost. Koča nudi obiskovavcu toplo zavetje in streho pred vremenskimi neprikljkami.

SREČA LJUBITELJA PRIRODE JE ČAS, IZKORIŠČEN V HRIBIH, RAZDELJEN NA MNOGO CILJEV

Najlepša izletna točka koče PD Kočevje je pragozd in Eleonorina jama v njem. Najzanimivejša točka je vsekakor razvalina Fridri-

hovega gradu na Stojni. Najvišja razgledna točka je Mestni vrh, kjer je italijanski bunker v spomin na pretekle dni. Z Mestnega vrha vidiš v čistih jesenskih in zimskih dneh celo Julijske Alpe in Kamniške planine. Na zahodni strani je Notranjski Snežnik, ki moli svojo belo glavo v modro nebo. Na severu je vidna Donačka gora na Stajerskem. Na jugozahodu vidimo čudoviti »Klek« na Hrvaškem, znan po čarovnicah. Pred nosom se razprostira Kočevski Rog. Ledena jama je že zgodaj opozorila človeka nase. Ze Friderik Celjski je hladil tam vipavsko črnino in meso. Jama treh bratov je najbližja izletniška točka koče pri Jelenovem studencu.

(Konec na 10. strani)

Naš veliki praznik

Na odrednem sestanku sem bil izvoljen za delegata na proslavi 20-letnice pionirske organizacije. Težko sem pričakoval odhoda v Ljubljano. Zjutraj ob petih sem se odpeljal z avtobusom v Ribnico. Ogledal sem si trg. Ob desetih je prišla tov. Lovšinova, ki nas je spremljala v Ljubljano. Ko je prišel vlak, smo vsi srečni zasedli mesta. V Zlebiču je vstopilo še nekaj pionirjev.

Ko smo prišli v Ljubljano, so nas že pričakovali učenci šole Toneta Cufarja. Neka novinarka nas je prosila za kratek razgovor, večkrat pa smo se tudi slikali.

V BANJA LOKI

Na dan 20. obletnice pionirske organizacije so pionirji v Banja Loki dopoldne položili šopke cvetja na grobove neznanim partizanom, ki so žrtvovali življenja za naše lepše življenje. Popoldan so pripravili proslavo v novozgrajeni šoli.

Po končani prireditvi je bil roditeljski sestanek, katerega so se udeležili tudi člani šolskega odbora in odbora krajevne organizacije Rdečega križa. Govorili so predvsem o vzgoji in prehrani šolskih otrok.

L. K.

PRAZNOVALI SMO PIONIRSKI DAN

Tudi pri nas smo praznovali 20. obletnico pionirske organizacije. Učenci drugega razreda osnovne šole v Sodražici smo se tudi pripravljali za nastop na proslavi. Naučili smo se Partizansko kolo na pesem Bor. Nastopili so tudi drugi pionirji in mladinci. Naš razred smo okrasili z rožami, zelenjem in zastavicami. Miran pa je narisal na tablo pionirje.

Trudili se bomo, da bomo postali res dobri pionirji.

Pošiljamo lep pozdrav vsem pionirjem in pionirkam.

Učenci 2. razr. osn. šole
Sodražica

20-letnica pionirske organizacije

Kakor vsi slovenski pionirji smo tudi pionirji Šeškove šole praznovali od 28. do 30. septembra 20. obletnico ustanovitve PO. 29. septembra smo se zbrali na športnem igrišču. Zapeli smo pionirsko himno, nato pa nam je tovarnišica povedala nekaj o pomenu PO. Potem je tov. Andrej Arko, predsednik zveze za telesno vzgojo, podelil diplome, ki si jih je naš odred priboril v času JPI za leto 1962. Diplome so prejeli tudi najboljši pionirji. Sledile so recitacije in govori pio-

Dve pionirki sta nas peljali v šolo, kjer so nas prijazno sprejeli. Na tabli je bilo napisano: »Dobrodošli!« Dali so nam posebne izkaznice, na katerih je bilo ime gostitelja in gosta. Dobili smo tudi lepa darila. Knjigo Mi otroci vojne, Pionirski list, Najdihojco, fotografijo pionirskega spomenika in značko. Potem so nas odpeljali v Poljansko šolo, od koder so nas tamkajšnji pionirji odpeljali na domove.

Odšel sem s pionirjem Mirom Kupljenikom v Njogošovo ulico. Najprej sva šla na kosilo, potem pa sva šla na proslavo v Union. Na svečani proslavi je govoril France Bevk, pela pa sta solista Korošec in Bukovčeva. Nastopali so tudi pionirji. Nato smo šli v povorki po ljubljanskih ulicah na Trg revolucije. Začetek slovesnosti na Trgu revolucije so naznatile fanfare. Neki ljubljanski pionir je pozdravil pionirje-delegate, pionirka pa je prebrala pozdravno pismo tovarišu Titu. Zelo lep je bil tudi ognjem.

V nedeljo smo šli pred Muzej NOB, kjer je pisatelj F. Bevk odkril spomenik pionirjem. Nato so se zvrstile deklamacije, pel pa je pionirski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca. Potem so bile razne športne igre.

Pionirski praznik se mi je nepozabno vtisnil v spomin. Zdel se mi je najlepši, kar sem jih doživel.

Branko Košmrlj,
osn. šola Loški potok

PREVOZ OTROK V ŠOLO

Učenci ribniške osnovne šole, ki se vozijo v šolo z avtobusom na relaciji Grčarice—Ribnica, imajo pravico do popusta pri mesečnih vozovnicah. Tako plačajo starši oziroma skrbniki za enega otroka od Grčaric do Ribnice 1500 din mesečno, za vsakega nadaljnje otroka pa po 500 din, na relaciji Grčarice—Dolenja vas in Dolenja vas—Ribnica pa po 750 (oziroma 250) din mesečno. Razlika do polne cene krije občinski ljudski odbor.

nirjev, nato pa medrazredna tekmovalna v atletiki. Kočevski pionirji praznujemo obenem tudi praznik občine in smo izvolili delegacijo pionirjev, ki je šla pozdravit slavnostno sejo občinskega ljudskega odbora.

Dne 30. septembra pa smo v okviru občinskega praznika sodelovali pri pohodu ob žici okupiranega Kočevja.

Benčina Draga, učenka
6 b r. osn. š. J. Šeško
Kočevje

Ljubljana je pričakala prejšnjo soboto mlade goste slovesno okrašena. Vsepovsod so visle zastave, preko ulic pa so bile napete vrvi s papirnatimi zastavicami. Na sliki: Ajdovščina v zastavah

V soboto in nedeljo so naši pionirji praznovali svoj veliki praznik — 20. obletnico svoje organizacije. V Ljubljani, kjer je bila centralna proslava, se je zbrala mladež iz vse Slovenije, prišli pa so tudi delegati iz ostalih republik.

Ljubljana je mlade goste pričakala slovesno, okrašena z zastavami in cvetjem, vse večje ljubljanske izložbe pa so napolnili učenci ljubljanskih šol s svojimi izdelki. Na glavni proslavi v Tivoliju pa se je zbralo nekaj tisoč pionirjev in odraslih. Vsi so z zanimanjem prisluhnili besedam priljubljenega pisatelja Bevka, ki je pripovedoval o ustanovitvi organizacije in velikem deležu pionirjev v NOB, nato pa odkril spomenik pionirjem, delo kiparja Zdenka Kalina (na sliki).

Tudi pionirji iz naših krajev so se udeležili proslave. Nekateri so nam poslali vtise s praznovanja,

nekateri pa so nam tudi sporočili, kako so praznovali 20-letnico na njihovi šoli...

Pionirsko slavlje v Loškem potoku

20-letnico pionirske organizacije smo tudi pionirji v Loškem potoku svečano praznovali. Ze dalj časa smo se pripravljali na to. 27. septembra smo obiskali Jelenov žleb, kjer so bile slavne partizanske borbe. Nekateri smo bili tam že večkrat, a znova nas je prevzel pogled na brezno. Pot po mirnih gozdovih in senošetih je bila naduse prijetna in naš smeh se je izgubljal v daljavah. V Mrtalozu smo pred spomenikom štirih padlih učiteljev iz naše šole položili jesensko cvetje.

Drugi dan je imel skoraj vsak pionir delo: pripravljali smo bakle, nosili drva za taborni ogenj itd. Zvečer smo prižgali bakle

in prepevaje odšli po vasi. Čudovit je bil pogled na številne plamene v naših rokah. Vaščani so se ustavljali pred hišami in zrlji v nenavadno igro svetlobe in teme.

Medtem se je že razplamtel kres. Veseli smo dali duška svojemu veselju, mladosti in velikemu prazniku. To je bil za nas prelep večer... V soboto smo imeli proslavo. Recitali smo, peli, plesali, potem pa smo si še ogledali mladinski film »Črni biseri«. Spomin na našo veliko pionirsko praznovanje bo ostal nepozaben.

Branko Košmrlj,
Loški potok

Bila sem delegatka

Pionirji so me izbrali, da sem na proslavi v Ljubljani zastopala naš pionirski odred. 29. septembra smo se odpeljali z vlakom v Ljubljano, ki je bila vsa okrašena z zastavami in cvetjem. Ljubljanski pionirji so nas sprejeli pri srčno. Jaz sem šla s pionirko Renato Gorše na njen dom in sem bila pri njih v gosteh dva dni. Nato smo odšli na proslavo, ki je bila zelo lepa. Pionirji so peli, deklamirali, zvečer pa smo videli ognjem. To je bilo zelo lepo.

Naslednji dan so odkrili spomenik pionirjem. Vsak pionir je dobil sliko spomenika in knjigo Mi otroci vojne. Vse je bilo lepo in težko mi je bilo, ko sem se morala posloviti od Ljubljane. To praznovanje mi bo še dolgo ostalo v lepem spominu, spominjala pa se bom tudi svojih gostiteljev, ki sem jih povabila, naj pridejo po-

gledat, kje sem doma. Zelo vesela bom, ko bodo prišli.

Majda Oražem,
učenka 4. razr. Sušje

DVORANO SO JIM VZELI

(P. A.) Črni potok — Preteklo zimo je imela mladina na razpolago vaško dvorano, v kateri je med drugim igrala tudi namizni tenis. Zaradi slabega vodstva se pa mladina ni držala hišnega reda. V dvorano so prihajali tudi otroci, ki so razgrajali, poškodovali zidove in inventar ter vznemirjali stanovavce. Mladina tudi ni plačala porabo elektrike, zaradi česar jim je krajevni odbor prepovedal uporabljati dvorano. Potrebno bi bilo, da bi neka organizacija ali organ le plačeval porabo elektrike za mladino. Pohvale vredno namreč je, da mladina, ki se je zbirala v tej dvorani, ni pila alkoholnih pijač, ampak samo brezalkoholne.

»Ali veš, če bo kmalu prispel čolnič?«

»Čez dve uri.«

»V redu. Kaj hočemo, se bova pač spočila, mudi se mi tako in tako ne. Jaz pa grem mimo in vidim: tvoj brat šofer kadi. Daj, pomislim, stopi k njemu, da skupaj pokadiva. Samemu je celo kaditi in umirati neznosno. Ti pa razkošno živiš, ko kadiš cigarete. Izgleda, da si jih zmočil? No, brat, tobak je namočen kot konj ozdravljen in oboje ni nič prida. Daj, bolje je, če prižgeva mojega, krepkega!«

Iz žepa vojaških poletnih hlač je izvlekel malinasti svileni in oguljeni tobačni mehur, zavil v kolobar, ga odprl in uspelo mi je prebrati na robu všit napis: »Dragemu borcu od učenke 6. razreda Lebedjanske srednje šole.«

Prižgala sva močni domači tobak in dolgo molčala. Hotel sem ga vprašati, kam gre z otrokom, kakšna nuja ga sili po takšnih razmočenih poteh, toda sam me je prehitel z vprašanjem:

»No, kako, si bil vso vojno za krmilom?«

»Škoraj vso.«

»Na fronti?«

»No, tudi jaz sem moral tam, bratec, srkniti grenkobe do roba in še čez.«

Na kolena je položil velike, temne roke in se sključil. Od strani sem ga pogledal in nisem se počutil dobro... Ali ste kdaj videli oči, ki so take, ko da so posute s pepelom, napolnjene s takšno neiznebljivo smrtno žalostjo, da jih je težko gledati? In prav take oči je imel moj slučajni sobesednik.

MIHAIL SOLOHOV

Človekova usoda 2

Iz pletene ograje je odlomil suho, ukrivljeno in dolgo šibo, trenutek molče brskal z njo po pesku, vrisal nekakšne zamotane like, potem pa spregovoril:

»Včasih ponoči ne spiš, zreš v temo s praznimi očmi in razmišljaš: Zakaj si me, življenje, tako zdelalo? Zakaj si me tako izmalilo? In ni odgovora ne v temini, niti pri jasnem sončecu... In tega tudi ne bom nikdar dočakal!« In nenadoma se je nekaj spomnil. Ljubeznivo je skrivaj podregnil sinka in rekel: »Pojdi, dragec, poigraj se ob vodi, v veliki vodi otroci vedno najdejo kakšen plen. Samo glej, da si ne zmočiš nog?«

Še medtem, ko sva molče kadila, sem kradoma opazoval očeta in sinka ter z začudenjem opazil zame nenavadno podobnost. Malček je bil oblečen preprosto, toda trpežno; tudi v tem, kako se mu je prilagal podloženi, lahko ponošeni suknič z dolgimi škrici in v tem, da so bili drobčni škorenjci sešiti z namenom, da jih obuje na kratke volnene nogavičke in zelo umetelni šiv na raztrganem sukničevem rokavu — vse to je izdajalo žensko skrb, spretnost materinske roke. Oče pa je bil videti drugačen: na več mestih prežgani vateni jopič je bil malomarno in grobo zakrpan, zaplata na ponošenih vojaških hlačah ni bila prišita tako kot je potrebno, temveč na hitro prišita s širokimi, močakarškimi prešivi. Imel je skoraj nove vojaške nizke škornje, toda močne volnene nogavice so bile prežrte od moljev in ženska roka se jih ni dotaknila. Še takrat sem pomislil: »Ali je vdovec, ali pa ne živi z ženo v dobrih odnosih.«

Ko je z očmi pospremil sinka, je zamolklo zakašljala, znova spregovoril in jaz sem se spremenil v eno samo uho:

»Spočetka je bilo moje življenje običajno. Sem domačin iz Voroneške gubernije, rojen tisoč devetstotega leta. Med državljansko vojno sem bil v Rdeči armadi, v Kikvidzejevi diviziji. Leta dvaindvajsetega, v letu lakote, sem se podal

na Kuban, za hlapca h kulakom in zato sem tudi ostal živ. Oče z materjo in sestro pa so doma pomrli od gladi. Ostal sem sam. Sorodnikov, pa če bi pretaknil ves svet, ni bilo nikjer, niti žive duše ne. No, čez eno leto sem se vrnil s Kubana, prodal kočico in odpotoval v Voronež. V začetku sem delal v tesarski obrti, potem pa sem prešel v tovarno in se izučil za ključavničarja. Kmalu sem se oženil. Ženo so vzgajali v dečjem domu. Bila je sirota. Naletel sem na čudovito dekle! Mirna, vesela, uslužna in pametna, da ji do gležnja nisem segel. Ze od otroštva je vedela, po čem je funt nesreče in morda se je to kazalo v njenem značaju. Če si jo gledal od strani — morda sama po sebi ni bila na oko tako lepa, toda seveda je nikakor niti nisem gledal od strani, temveč naravnost v oči. In ni bilo zame lepše in bolj zaželene kot je bila ona, ni je bilo in je ne bo na svetu!

Z dela prideš utrujen, včasih tudi nasajen kot vrag. Ne, na grobo besedo ti ni odgovorila z grobostmi. Ljubezniva, tiha ni vedela, kam bi te posadila, borila se je, da bi ti ob majhnih sredstvih pripravila najboljši grizljaj. Opazuješ jo in mine te jeza, kmalu zatem pa jo objameš in rečeš: »Oprosti, preljuba Irinka, nesramen sem bil do tebe. Ali razumeš, pri delu sem danes imel smolo.« Mar veš bratec, kaj to pomeni za delo? Zjutraj vstanem kot bi prhnil, grem v tovarno in ljubo delo mi gre hitro in gladko od rok! Evo, kaj pomeni imeti pametno ženo — tovariša!

Zgodilo se je, da smo kdaj po plačilnem dnevu s tovariši kaj popili. Kdaj pa

kdaj je bilo tako, da greš domov in z nogami tako opletaš, da te je od strani najbrž strašno videti. Ulica ti je pretesna, in mir besedi, da o stranskih ulicah raje ne govorim. Takrat sem bil zdrav in močan fant kot hudič, lahko sem mnogo popil in domov sem se vedno privlekel na svojih nogah. Toda včasih se je zgodilo tudi tako, da sem poslednji odsek šel v prvi hitrosti, to je po vseh štirih, pa sem se vendar privlekel. In spet niti očitka, niti kričanja niti preklijanja. Moja Irinka se samo posmehuje in še to obzirno, da bi se v pijanosti ne počutil užaljenega. Sezuj me in mi šepeta: »Lezi k steni, Andrijuša, da ne boš med spanjem padel s postelje. No, in jaz telednem kot vreča z ovsem in vse plava pred mojimi očmi. Samo skozi sen slišim, da me z roko boža natiho in po glavi in šepeta nekaj ljubeznivega, to pomeni, da me pomiluje.

Zjutraj me dve uri pred delom postavi na noge, da bi se pretegnil. Ve, da zaradi mačka ne bom ničesar jedel, no, od nekod privleče slano kumarico ali še kaj drugega, lahkega in natoči brušeni kozarček vodke. »Preženi si mačka Andrijuša, samo več nikar, moj ljubi.« Ali je mogoče zlorabiti takšno zaupanje? Popijem, se ji zahvalim brez besed, samo z očmi, poljubim jo in grem na delo kot priden otrok. Če pa bi mi zmakanemu rekla besedo očitka, zavpila ali ozmerjala, bi se jaz, tako kot je bog svet, naslednjega dne spet napil. Tako se tudi dogaja v drugih družinah, kjer je žena avšasta. Nagledal sem se tudi takšnih noric in vem.

Kmalu so začeli prihajati otroci. Sprva se je rodil sinček, čez leto pa še dve deklici. Tedaj sem se ločil od tovarišev. Vso plačo sem nosil domov, družina je postala precejšnja po številu in ni mi bilo do popivanja. Ob prostem dnevu sem popil vrček piva ali pika.

Devetindvajsetega leta so mi vzbudili zanimanje avtomobili. Izučil sem se za šoferja in sedel za krmilo tovarnjaka.

T. PREŠEREN

Najdaljša noč

Zgodba se dogaja v mestu Manheim, v enem številnih nemških industrijskih mest. Na gradbišču, kjer gradijo dvanajstnadstropni blok. Dela štirideset Jugoslovanov, od katerih je dvajset Slovencev iz bližine Kočevja. Delovodja gradbišča je Banatčan, ki je pred petnajstimi leti pobegnil čez mejo in se dokopal do tega položaja slab stroj. Njegovo mrznjo vseh štirideset ljudi osebno okuša vsak dan. Vsi bi šli radi proč, drugam, a se ne da. Edina pot jim je nazaj v domovino, ker pa so komaj prišli, se sramujejo, da bi se že vrnil. Vleče jih tudi denar, odnosno marke, ki jih dobe. Take in podobne zgodbe se dnevno dogajajo po vsej Nemčiji z našimi ljudmi, po gradbiščih, rudnikih, tovarnah in drugod.

»Spominja se, da je z vso silo potegnil železni drog k sebi. Vzel ga je zjutraj v skladišču, ko je šel na delo in ga ni pregledal. Ni videl, da je nalomljen.

— Potem...

Ko se je osvestil, ve, da je najprej bruhal. Čutil je grenkobo v ustih, dušičo grenkobo. Sedel je, povračal in gledal. Kje je? Kaj je z njim? Ne ničesar ni vedel.

Polagoma, neskončno dolgo se mu je vračala zavest. Po vseh štirih se je kot pes povzpел kviku in se naslonil na betonsko steno.

Ničesar ni čutil, nobenih bolečin, le slabost, da bi še in še povračal.

Nekako se je splazil po lestvi in naslonil čelo na hladni beton. Se ves omotičen je videl, kako prihaja mimo šef gradbišča. Poklical ga je. Hotel ga je prositi pomoči, hotel mu je povedati...

»Sedaj nimam časa!«

Kot odmev so prišle te besede do njegovih ušes. Takrat, takrat pa se je nekaj zlomilo, počilo v njem kot železo v rokah.

Ob pol osmih je slišal zvonce, a ne kot tolikokrat v tem času. Čisto drugače; prodirno tožnja, nekako motni glas bi mu skoraj priklical solze prevare in razočaranja, a jih ni bilo v izsušenih očeh, zardelih od cementnega prahu.

Vzel je kladivo in opotekaje prešel tistih parih petdeset metrov do barake, ki so bili zanj del setkrat daljši kot navadno.

Ustavil ga je osoren glas: »Wo ist dein Eisen?«

Moral je ponovno nazaj. Znoj mu je lil iz vsake pore, iz slednjega dela telesa. Slabost, ponovna slabost... Je to res on? Niso to mogoče sanje? Zavedel se je resničnosti, krute, bridke. Komaj dva dni je bil tu. Ausländer, tujec, med rojaki tujec. Ivan je sedaj doma. Da, prišel je skoraj ob nogo. Pomnil bo to deželo kot on! Deželo »Indijo Koromandijo«, kjer bonbončki visijo od vej. Oh, ironija!

»Schnell, schnell, ich habe keine Zeit.«

Glas skladiščnika ga je osvestil, prenesel stvarnost. Pohitel je kolikor je mogel nazaj z lomljenim železom in drogom.

»Was machen mit?«

Zabolelo ga je to vprašanje. Bilo je težje padca, vsaj zanj. Tako, teh nekaj kilogramov železa je važnejše kot on? Povedal mu je, da se je pri delu zlomilo, da je padel in...

»Schon gut, schon gut.«

In potem?

Nekako se je privlekel v barako, se slekel in padel na pograd. Ponovno se je onesvestil. Nihče od rojakov niti od tujcev se ni zmenil zanj. Še bili mar prepričani, da je od utrujenosti zaspal, ne da bi večerjal? Tega vprašanja ni pozneje reševal, kot še marsičesa ne. Zavedal se je, da je v tujini, kjer pozna vsak samo sebe, kjer ti vsaj obrača hrbet in ti moli dlan le tedaj, kadar ima kaj denarja. Če si doma, se lahko vsaj sklicuješ na zakon, a tu? Kako je z njegovim prijateljem Matijem v Kölnu, ki je na krožni žagi izgubil prste in se že več kot pol leta zanj nihče ne zmeja. Pravica ima tu zelo dolgo pot za tujca, ali pa sploh nima.

Zjutraj je vstal, a je med poslednjimi zapusti barako. Ni vedel, kako se je sploh oblekel, kako je poravnal pograd. Vzel je orodje in nekako prišel na gradbišče. Poskusil je delati, a ni šlo. Lotil se je, da je omotica, čelo se mu je orosilo obraz in vročina in ti kriči, ti strašni kriči v prsih. Sesedel se je na kup opeke, napol nezavestno. V takem stanju ga je našel šef gradbišča. Povedal mu je, kaj se mu je primerilo včeraj.

— In zakaj mi nisi tega rekel prej?

— Saj sem vam hotel včeraj, pa ste rekli, da nimate časa.

Ni mu hotel odgovoriti, le dejal je: »Če ti delo ne gre, pojdi k zdravniku.«

(Se nadaljuje)

Za kopališče v Kočevju

Pretekli teden je bila seja odbora krajevne organizacije SZDL Kočevje, na kateri so podrobneje razpravljali o delu in nalogah organizacije v sedanjih pogojih dela. Pregled dela sekcij SZDL, ki so pričele z delom v letošnjem letu, je pokazal, da je večina vodstev sekcij povsem pravilno reševala in obravnavala probleme s področja svojega dela. Sekcija za klubsko življenje se je trudila, da dobi SZDL in ostale organizacije v Kočevju svoj klub, ki naj bi postal središče družabne dejavnosti. Ta bo v bivših prostorih obrtnega podjetja »Steklarstvo«. Sekcija za ureditev mesta in prostovoljno delo ugotavlja, da prebivalci našega mesta, zlasti v stranskih ulicah, ne skrbijo za dovoljno ureditev okolice. Sklenili so, da bodo pozvali vse hišne svete in lastnike stanovanjskih stavb, naj uredijo okolico posameznih ulic.

Sekcija za rekreacijo in oddih pa je posebej obravnavala oddih delovnih ljudi v prostem času. Ugotovila je, da so posamezna društva pri tem napravila letos mnogo, kljub temu pa so bili mnenja, da je potrebno rekreacijski center pri Rožnem studencu v Mahovniku čimprej urediti. Posebej so obravnavali probleme kopališča v Kočevju in so bili mnenja,

da mora Kočevje čimprej dobiti javno kopališče. Letošnje kritično stanje glede kopanja, kritične pripombe prebivalcev Kočevja in ostalih obiskovalcev ter razna obolenja, ki se pojavljajo zaradi slabe vede v Rinži, nujno narekujejo, da pričnemo v Kočevju graditi kopališče. Vodstvo krajevne organizacije SZDL meni, da bi pri uresničevanju tako nujno potreb-

nega objekta sodelovali vsi prebivalci po svojih močeh. Za izkope, zemeljska dela in drugo naj bi se izvedla prostovoljna delovna akcija. V proračunu bi končno tudi kazalo zagotoviti vsaj del sredstev za ta objekt.

Te in druge obravnave o posameznih vprašanjih, ki so jih izvedle sekcije SZDL v Kočevju, so pokazale, da se bo delo SZDL kot najbolj množične organizacije uveljavilo in da bodo posamezni člani lahko aktivno sodelovali pri obravnavanju posameznih problemov in to predvsem na tistih področjih, ki jih najbolj zanimajo. SZDL vabi vse člane, da nudijo sekciji pri uresničevanju njihovih nalog vso pomoč. Kajti le tako bomo lahko uresničili vse sprejete obveze.

Ljudje v Kostelu in njihovi problemi

Žuboreča Kolpa, ki se vije mimo vasi v Kostelu, je tiha in mirna, le po jezovih šumi in poje svojo pesem. Ljudje v vaseh Kostela so pa nezadovoljni. Kaj je vznemirilo ljudi v tej dolini, da so postali nezadovoljni?

V Kostelu so ukiniteli šolo. Na Žagi so zaprli žago. To sta dva problema, ki tareta ljudi v okolici

Kostela. O tem pravijo, da niso bili obveščeni in se je to zgodilo brez njihove vednosti. Koliko je na tem resnice, ne moremo reči, ker nam podrobnosti niso znane.

Ljudje so mnenja, da je za ukinitve šole v Kostelu kriva učiteljica, kar pa ne bo držalo, saj se je za šolo trudila 13 let, kolikor časa je bila na tej šoli. Vzroki so drugačni. Organi ObLO to utemeljujejo s tem, ker je v Kostelu samo 10 učencev in so stroški za šolo preveliki. Na razpis se ni javil nihče in tako ni tudi učitelja, ki bi poučeval na šoli.

Mnenje ljudi glede tega pa je, da bi morala šola v Kostelu še obstajati, ker je iz Kostela in Žage predolga pot za 7 let stare otroke, ki morajo hoditi peš do Colnarjev in čakati na avtobus, da se odpeljejo v šolo. Kdor pozna pot, bo težko ugovarjal.

Žaga na Žagi je zrezala letno okrog 30 m³ lesa za potrebe domačinov. Sedaj je zaprta in ljudje bodo morali iz Žage in ostalih vasi voziti po slabih cestah hlode v Potok pri Vasi. S tem se ne strinjajo in so mnenja, da bi žaga za tako majhne količine lesa lahko še obratovala.

Gozdarski strokovnjaki pravijo, da žaga iz varnostnih razlogov ni sposobna za obratovanje, ker je življenjsko nevarna. Po pravilniku o obratovanju žag venecijank ne odgovarja, lastnica pa za ureditev tudi ni pripravljena investirati potrebna sredstva.

Stanovanjsko vprašanje v Kočevju še vedno pereče

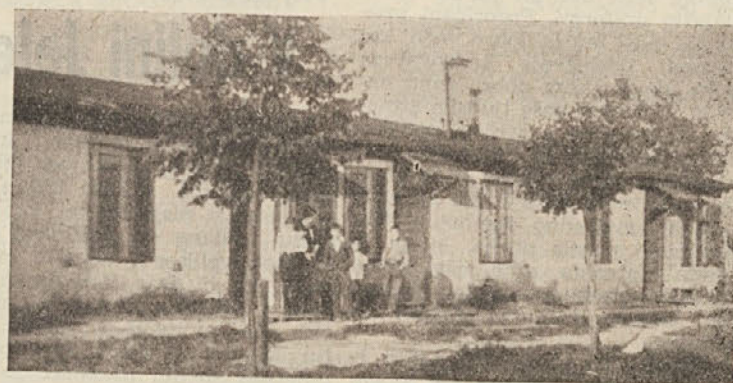
Primerno stanovanje je osnovni pogoj za delo ljudi. S tem problemom se borimo pri nas že vsa povojna leta, kakor tudi v drugih državah po svetu.

Po vojni je bilo v Kočevju zgrajenih že veliko stanovanj. V gradnji so stolpnice in večji stanovanjski bloki, ki bodo, ko bodo dograjeni, precej pripomogli pri ublažitvi stanovanjske stiske.

»Če me ne boste podrli, bom padla sama«

Na Rudniku, na takozvani Trdnjavi, je še pet lesenih barak, v drugi koloniji pa tri, v katerih stanuje okrog 70 družin. Te barake so že dotrajale in je nevarnost, da se pod večjim snegom podrejo. Stanovavci bi se morali iz teh stanovanj čimprej izseliti v bolj primerna stanovanja in upajo, da bo to res kmalu.

Žalosten je pogled na take stanovanjske zgradbe. Življenje v njih ne more biti veselo

Parkirni prostori

Zadnja leta povsod naglo narašča cestni promet. Ribniška dolina v tem nekako prednjači, kljub temu pa se število kolesarjev ne zmanjšuje, nasprotno, tudi njih je vsak dan več... Ribniške ulice in ceste so včasih skoraj preplavljene s kolesi, motorji in avtomobili. To še ne bi bilo tako hudo, saj se moramo privaditi velikemu prometu in hrupu, a huje je, da tudi določeni niso več prosti in da pešci niti na pločniku ni več popolnoma varen. Včasih so tako zasidani s kolesi, da mora pešec stopiti na cesto. Stojala za kolesa so prenapolnjena, zidovi pred gostilnamo preobloženi s kolesi. Neredno vidimo otroke in celo odrasle, ki se »junaško« vozijo po pločniku. Cestni znaki za motorna vozila so postavljeni na že tako skromno odmerjenih pločnikih.

ni parkirni prostori in kolesarnice. Parkirni prostor bi morda zaenkrat zadoščal le eden, kolesarnice so potrebne ob vsaki vpadni cesti v Ribnico, torej najmanj tri.

So možnosti za postavitev prepotrebnih objektov? Morajo biti, kar ni tako težko! Tudi v gradnji bencinske črpalke so bile težave, pa bo kmalu gotova, da bo v okras, čast in ponos Ribniške doline. Parkirni prostori in kolesarnice pa bi bili veliko enostavnejši in cenejši. S tem bi morali uvesti tudi primeren red, stojala bi morala zginiti s pločnikov, kar bi lahko uredila občina s primernim odlokom. Primerne odločbe so potrebne tudi za vprežna vozila. Vozniki se radi ustavijo pri »Cenetu«, kjer pustijo izmučeno živino po več ur na dvorišču in leta v veliko primerih odide sama na cesto, kjer lahko povzroči nesrečo ali škodo!

(fm)

Ribniške žale

Da, tudi žale bodo v Ribnici v kratkem tako potrebne kot parkirni prostori. Nove stanovanjske hiše in bloki imajo navadno tesne hodnike in stopnišča, da ni mogoče nesti bolnika na nosilnici do rešilnega avtomobila. V gradnji so prve stolpnice ali, kakor so jih preimenovali-stolpiči. S tem bo to vprašanje še izrazitejše. Seveda lahko bolnika prenesemo tudi na sedežu ali na rokah, z mrličem pa je drugače — nanj nas veže pieteta, posebno spoštovanje...

Misliti bo treba na mrliške vežice, ki jih bomo v kratkem nujno potrebovali, potrebo po gradnji ribniških žal pa narekujejo še druge okoliščine. Dolgi pogrebni sprevodi po glavni ulici ovirajo promet. Tudi iz higienskega in sanitarnega vidika so mrliške vežice priporočljive. Pri tem se moramo zopet vprašati, če so v Ribnici možnosti za postavitev mrliških vežic ali žal. Lep in primeren prostor za to je ob desni strani ceste iz Male Hrvače proti Hrvači. Žale bi tako stale na zelo lepem

in primernem prostoru za vse okoliške kraje in bodo ravno prav oddaljene od pokopališča. Gradnja takih objektov ni komplicirana in tudi ne draga. Mrliške vežice bi lahko gradili tudi postopoma, za začetek pa sta potrebni vsaj dve.

(fm)

Ljudje kritizirajo lastnika žagarskega obrata

V Potoku pri Vasi je žaga, kjer razrezujejo les prebivavcem Kolpske doline. Lastnik obrata pa se za delo premalo zanima. Med ljudmi se sliši kritika, da morajo čakati tudi po leto dni, da hlode razrežejo. Kaj je vzrok tako slabega dela na tem obratu? Ali se lastnik res tako malo zanima za svoje delo, ali so objektivni razlogi, nismo mogli ugotoviti. Mnenje ljudi je, da kolikor lastnik obrata ne more opravljati tega dela, naj ga prevzame kdo drugi, da ne bodo tako dolgo čakali na razrez lesa.

Urednikova pošta

KOMU NAJ SLUŽI VEČERNA ŠOLA

Tovariš urednik!

Ko sem zadnjič prečital v »Novicah« članek »Komu je namenjena šola za odrasle«, sem bil precej začuden nad mnenjem pisca. Tovariš »m« pravi, da je začuden, ker so v šolo za odrasle v Ribnici vpisani tudi 15 ali 16-letni fantiči in da pomeni zanj šola za odrasle potuho. Uprava šole pa s tem podpira njihovo lenobo.

Slučajno te fantiče poznam. To so fantje z vasi, predvsem iz Grčaric, ki so ponavljali razrede, ker se pač iz teh ali onih razlogov niso učili in so zaradi tega dobili nezadostne ocene. Govoriti o tem, da so že takrat špekulirali s šolo za odrasle in da bodo pač tam napravili z manj truda 8. razred, se mi zdi absurdno. Na podpiram sicer lenuhov, ki se ne marajo učiti, resnica pa je, da je pač ta otrok bolj naravno inteligenten in se lažje uči, drug pa je manj in mu pač »ne gre v glavo«, kot pravimo. Fant, ki je star 15 ali 16 let, pa se želi zaposliti ali izučiti v obrti, ker je kasneje, če bi ponavljal razred, že prestar za uk, oziroma mora uk prekiniti zaradi odhoda v armado.

Vsi ti fantiči, o katerih govori tov. »m«, so vajenci na Kovinskem podjetju ter jih je uprava šole za odrasle prejela v šolo na priporočilo podjetja. Stališče uprave šole je po mojem mnenju pravilno in vredno pohvale, ker gre za življenjski obstoj teh fantov, za njihov življenjski smoter — ostati nekaj v življenju in doprinesiti skupnosti čimveč. Jasno pa je, da so vezani na pogoj, da šolo, to je 8. razred, v katerega so vpisani, opravijo z uspehom, ker sicer se bo učna pogodba razdrila zaradi nedovoljne izobrazbe. Zakon o vajencih zahteva pač 8 razredov osemletke in družba je dolžna, da prizadevanje teh mladih ljudi, bodočih mojstrov, podpre in jim nudi možnost, da si pridobijo potrebno izobrazbo.

Prav bi bilo, da bi se tovariš »m« prej pozanimal, v kakšnih pogojih so ti ljudje živeli in se učili ter zakaj jih je uprava šole sploh sprejela. Podtikanje neklih imenov, ki jih fantiči niso imeli, pa je po mojem mnenju nepri- merno.

Tomšič Andrej
Kovinsko podjetje Ribnica

PISMO IZ VOJNE POŠTE

Ravno te dni odhajajo naši fantje na odsluženje vojaškega roka in bodo po raznih garnizonih prebili leto, dve ali pa še več v vojaški uniformi. Prepričani smo, da vsi naši fantje dobro vedo, kaj pomeni odsluženje kadrovskega roka, da je vsem dobro znan namen in pomen naše ljudske armade in da bodo s svojim ponašanjem dokazali, da so vredni naslednikov svojih očetov in bratov, ki so se med NOB borili za našo skupno, svobodno domovino. Objavljamo prepis pisma, ki ga je poslal starešina vojne pošte 4660/6 Kučevo odseku za narodno obrambo ObLO Kočevje. Takole se glasi:

Vojak Ferkul F. Alojz iz Strug, okraj Ljubljana, LR Slovenija, služi kadrovski rok pri tej vojni pošti. V svojem dosedanem delu pri vojaški vzgoji se priprav-

lja za obrambo svoje socialistične domovine in je s svojim primerom in delom pokazal najboljšo, kar zahtevamo od naših socialističnih državljanov, ki prihajajo k nam, da se nauče vojaške večine in da se naučijo, kako je treba braniti svojo domovino, ustanovljeno v ljudski revoluciji.

Že v prvih dneh je spoznal svojo vojaško dolžnost in je s svojim obnašanjem v ehoti eden najboljših vojakov, ki služijo za primer ostalim.

Imamo čast, da se zahvalimo vam, kakor tudi njegovim roditeljem, ki so svojega sina vzgojili z najboljšimi odlikami, ki kraso mladina naše socialistične domovine.

Zelim, da to pismo prečitate na sestanku njegove mladinske organizacije ali na sestanku pripadnikov predvojaške vzgoje ter da seznanite z njegovo vsebino tudi starše.

S tovariškim pozdravom!

Starešina Vojne pošte

ČUVAJMO PTICE PEVKE

Tovariš urednik!

Ptic pevk je po naših vrtovih in gozdovih menda vsako leto manj. Kukavičjega petja je bilo letos manj kot prejšnja leta. Lastavice je tudi vedno manj. Liščke in druge drobne vrste pevk že težko najdemo. Z vseh strani se javljajo sovražniki, ki jih uničujejo. Clovek, ki ima razum, bi jih moral čuvati in zanje kolikor mogoče skrbeti. Saj imamo toliko koristi od teh drobnih živalic. Kako prijetno je njihovo petje! Koliko dobrega naredijo našim sadjerejcem, ko marljivo pobirajo iz sadnega drevja gosenice in drugo mrčes.

Pogosto se mladina vežba v streljanju najraje na pticah pevkah. Ravno v zadnjem času smo imeli priložnost večkrat videti take junake, ki so se po ulicah in vrtovih poganjali za pticami. Sreča v nesreči je v tem, da jim »lovska sreča« ni bila preveč naklonjena. A kljub temu, ptice pevke takega preganjanja ne zaslužijo!

Naša skupna dolžnost je, da preprečujemo tak odnos do ptic pevk. Mladino moramo opozarjati, da je streljanje ptic pevk prepovedano. Predvsem pridejo za vzgojo v poštev množične organizacije, mladinske organizacije, šole in starši. S skupnim prizadevanjem bomo le nekaj dosegli. Proti nepopoljšljivim mladincem pa se mora ukrepati po predpisih in jih, če je potrebno, tudi primerno kaznovati.

PETER VOVK

V dolini Jelenovega studenca

Dolinica Jelenovega studenca je enkratna tvorba narave, ki bo ostala v pogorju »Stojne« trajno. Take zelenice, ki leži 860 m nad morjem v razgibanem kraškem svetu, obdane od gozdnega drevja vseh velikosti, debelin in starosti, ki ji daje lep zunanji izgled v pogorju Stojne ni nikjer več. Kaj pomeni v takem okolju Jelenov studenec na krasu v poletnih sušnih mesecih, je nam vsem dobro znano.

Dolinica Jelenovega studenca je v svoji osnovi poglubljen krož-

Golob priletel iz Verviersa (Belgija) v Osilnico

Pred dnevi smo dobili iz Osilnice pismo, ki nam ga je pisal tov. Stimec:

»K nam je priletel neki tuji golob, ki ni skoraj nič podoben našim, domačim. Prosil bi vas, če obvestite lastnika tega goloba, da je golob pri nas. Mi bi ga radi vrnili, pa ne vemo naslova. Prosim vas, da bi obvestili lastnika z objavo v naslednji številki Novic. Golob ima na nogah prstane.

Na desni nogi piše D-V 0840 59 157, na levi pa G. LELOUP HODIMONT 109 R. VERVIERS.«

Kaj pomeni oznaka na desni nogi, ne vemo, napis pa, ki ga ima golob na levi nogi, je prav gotovo naslov lastnika goloba. Tovarišu Stimec mu ustregli in obvestili lastnika goloba v naših Novicah, da pa bo prav gotovo zvedel, kje je njegov golob, smo mu tudi pisali.

Nekaj misli s posveta o kmetijstvu

Finančni rezultat kmetijske panoge KGP se je letos izboljšal predvsem v živinoreji in prasičjereji, še vedno pa je kritična proizvodnja mleka. Razlika med proizvodno in prodajno ceno mleka je namreč še vedno znatna. Z regresom (7,5 din za liter mleka občina, okraj ali republika in 7,5 dinarjev za liter mleka zveza), bi se zguba pri mlečni proizvodnji znatno znižala.

x x x

Kmetijsko gozdarsko posestvo ima veliko travnatih površin, ki so precej oddaljene in slabše kvalitete ter na njih ni mogoča strojna obdelava s kmetijskimi stroji, ki jih trenutno izdeluje naša industrija. Potrebo po strojih, s katerimi bi bilo mogoče obdelovati tudi neravna področja čuti KGP predvsem zato, ker mu primanjkuje dobrih površin, kjer bi bila možna intenzivnejša proizvodnja.

Kmetijska zadruga Kočevje je začela ustanavljati lastne obrate in je zato zanemarila pogodbeno sodelovanje. To pomanjkljivost bi bilo treba nujno popraviti in pospešiti sklepanje pogodb zlasti v živinoreji.

Bencin v trgovini

(J. Š.) Predgrad — V predgrajski poslovalnici Trgoprometa so doslej prodajali tudi bencin, kar je sedaj prepovedano, češ da zaradi varnosti ne smejo hraniti bencin v kleti trgovine. Za motoriste in avtomobiliste iz teh krajev je to hud udarec. Dobro bi bilo, če bi za to našli kako primerno rešitev...

Pri pokrajinskem (regionalnem) načrtu, ki ga bo izdelal občinski ljudski odbor Kočevje, bo upoštevan tudi razvoj posameznih področij zasebnega sektorja. Načrt bo predvideval, kje se bo širil družbeni sektor in kje bo ostal privatni.

Direktor gostinskega podjetja

Gostinstvo v ribniški občini prehaja letos v prvo fazo rekonstrukcije, to je obnove lokala »Ribničan« ter so mu potrebna sredstva vsaj za odplačevanje anuitet. Ugotovili pa so, da si ni moglo ustvariti na skladih niti 500.000 din. Zbor proizvajalcev je že prej priporočil podjetju, naj se razmerje skladi — osebni dohodki popravi v korist skladov in naj pričnejo dobro gospodariti. Vsi vemo, da so potrebe v gostinstvu v Ribnici silno velike, saj že dolgo časa ugotavljamo, da to v Ribnici močno šepa. Predvsem je treba urediti in opremiti lokale. To se je zelo dobro videlo med ribniškim festivalom, ko se številni obiskovalci po predstavah niso mogli stlačiti v premajhne lokale... Morda je prvi znak stabilizacije gostinstva v Ribnici imenovanje novega direktorja gostinskega podjetja. Za novega direktorja je bil na zadnji seji ObLO imenovan Rudi Lesar...

raslem gozdu. Lahko se je prepričal v resničnost ljudskega pregovora, da v gozdu dvakrat dežuje. Spočetka moči dež vrhove dreves medtem ko je pod njimi suho. Ko pa je zunaj zopet posijalo sonce, pada voda z dreves v debelih kapljah. Na tleh zadeva deževnica na drug sistem ovir, ki zadržujejo njeno odtekanje. Gozdna tla so pokrita s plastjo listja, igličevja, trohnelih ostankov lesa, z blažimi mahovja in lišajev. Ta plast pomeni naravno oviro, skozi katero voda le počasi ponika do prsti, skozi plast prsti pa še bolj počasi do rudinske podlage. Vendar se niti tu ne konča počasno pomikanje vode v globino. Skozi mrežo razpoklin, špranj in luknjic si voda polagoma utira pot do spodnjih nepropustnih plasti in podzemskih zalog podtalne vode. Šele čez dolgo časa po nevihtah se vrača padavinska voda zopet na zemeljsko površje v obliki izvirka (Jelenov studenec).

(Konec)

Sindikalne športne igre

Ker so sindikalne športne igre za leto 1962 še v teku, bi bilo prezgodaj dajati podrobne ocene o uspehu, ki so jih dosegle. Že sedaj pa lahko ugotovimo dve značilnosti. Bile so nosivec programa v okviru proslav letošnjega občinskega raznika, bile pa so tudi zelo množične, saj je šlo v desetih dneh preko športnih igrišč nad 600 tekmovalcev iz 17 kolektivov. Tekmovali so po novem pravilniku, ki se je izkazal kot dober. Pravilniku bo treba le še nekaj dopolnitev, da bo jasnejši, s čimer se bomo izognili napačnemu tolmačenju posameznikov, ki potem ustvarjajo hudo kri (če izgublajo) in s tem motijo splošno razpoloženje, organizatorjem pa nepotrebno delo z reševanjem neosnovanih prigovorov. O tem bomo poročali prihodnjič, ko bomo podali analizo iger z ozirom na športne uspehe in organizacijo.

Do sedaj so znani rezultati (navajamo samo prva tri mesta):

Namizni tenis: (6 ekip)

1. ObLO I
2. »Itas«
3. Rudnik

Atletika (10 ekip)

- moški
1. Kočevski tisk
 2. Itas
 3. Trgopromet
- ženske

1. Kočevski tisk
2. Zidar

posamezniki — moški

- tek na 100 m
1. Bižal S., Prosv. del. 12,2 sek
 2. Magdič Joco, Inles 12,4 sek
 3. Sturm Franc, Kem. 12,8 sek

- tek na 400 m
1. Sturm Franc, Kem. 58,4 sek
 2. Magdič Joco, Inles 59,3 sek
 3. Lunder M., Koč tisk 60,0 sek

- skok v višino
1. Koruzar M., Koč tisk 150 cm
 2. Sturm Franc, Kem. 150 cm
 3. Šega S., Trgoprrom. 145 cm
 - Pogorelec S., Itas 145 cm
 - Hren N., Itas 145 cm

- skok v daljino
1. Bižal S., Prosv. del. 5,72 m
 2. Sturm Franc, Kem. 5,42 m
 3. Magdič Joco, Inles 5,19 m

- met krogle
1. Šega S., Trgoprrom. 10,79 m
 2. Magdič Joco, Inles 9,61 m
 3. Adamič T., Prosv. del. 9,40 m
- ženske

tek na 60 m

1. Bohanec M., Koč. tisk 8,6 sek
2. Milešič Z., Koč. tisk 10,0 sek
3. Ramljak A., Zidar 10,8 sek

skok v daljino

1. Bohanec M., Koč. tisk 4,64 m
2. Milešič Z., Koč. tisk 3,51 m
3. Zlodej Anica, Zidar 2,77 m

met krogle

1. Bohanec M. Koč. tisk 7,80 m
2. Zlodej Anica, Zidar 7,38 m
3. Milešič Z., Koč. tisk 7,08 m

Streljanje (13 ekip)

- moški
1. Rudnik 575 kr.
 2. Avto 565 kr.

3. Itas 548 kr.

posamezniki

1. Kozina F., Avto 128 kr.
2. Legan Jože, Itas 125 kr.
3. Mihev Lojze, Snežnik 122 kr.

ženske

1. Kočevski tisk 228 kr.
2. Zidar 198 kr.

posameznice

1. Kocijan K., Koč tisk 71 kr.
2. Podržaj Ivanka, Zidar 67 kr.
3. Žagar Anica, Koč. tisk 56 kr.

Šah (10 ekip)

1. Avto
2. Itas
3. Prosvetni delavci

Balinanje (9 ekip)

1. Tekstilana
2. Zidar
3. Avto

Odbojka (11 ekip)

1. Avto
2. Trgopromet
3. Prosvetni delavci

Kegljanje (15 ekip)

1. KGP 2163 keg.
2. Zidar 2153 keg.
3. ObLO 2142 keg.

posamezniki

1. Henigman, ObLO 419 keg.
2. Pogorelec, Itas 416 keg.
3. Očepek, ObLO 410 keg.

Nogomet:

1. Itas
2. Kočevski tisk
3. Rudnik

Strelci za občinski praznik

Občinski strelski odbor v Kočevju je poleg sindikalnih tekem v streljanju z zračnimi puškami tudi letos organiziral tekmovalje v streljanju z malokalibrsko puško v počastitev občinskega praznika.

Tekmovalje je bilo v nedeljo, 30. septembra ob 9. uri dopoldne na letnem strelišču v Kočevju. Tekmovalo je osem ekip iz petih strelskih družin. Tekmovanja se ni udeležila le ekipa strelske družine »Jože Seško« iz podjetja Inkop v Kočevju, kar za vodstvo te družine vsekakor ni hvalevredno, saj vemo, da je v tej družini veliko dobrih strelcev.

Tekmovalje je sicer potekalo v redu po predvidenem programu.

V vsaki ekipi so tekmovali po štirje strelci, streljali pa na razdaljo 50 m; vsaka ekipa je lahko dosegla 600 krogov, vsak posamezni tekmovalcev pa 150 krogov.

1. mesto SD Kočevje-mesto — 376 krogov; 2. mesto SD Zmago Mokorel, Kočevska Reka — 280 krogov; 3. mesto SD Rudnik-Šalka vas — 261 krogov; 4. mesto SD Oprema — Kočevje — 354 krogov; 5. mesto SD Kočevje-mesto — II. ekipa — 222 krogov; 6. mesto SD Oprema — Koč — II. ekipa — 211 krogov; 7. mesto SD Inštalacija — Kočevje — 193 krogov; 8. mesto SD Inštalacija — Kočevje — II. ekipa 128 krogov.

Od posameznikov so dosegli največ krogov: Zupančič Jože —

SD Kočevje-mesto — 105 krogov; Hočevar Anton — SD Kočevje-mesto — 96 krogov; Planinc Lado — SD Kočevje-mesto — 92 krogov; Mihor Lojze — SD Zmago Mokorel — 91 krogov; Žvab Franc

— SD Kočevje-mesto — 83 krogov.

Prve tri zmagovavne ekipe bodo prejeli spominske diplome, prvi trije najboljši posamezniki pa manjše denarne nagrade.

Najboljši traktorist — Podlogar KU Mlaka

V počastitev občinskega praznika je kočevsko društvo traktoristov in kmetijskih strojnikov organiziralo traktorsko tekmovanje na Mlaki. Udeležilo se ga je 18 traktoristov in 3 pionirji-traktoristi. Tekmovalci, ki so se pomerili v oranju, spretnostni vožnji in teoretičnem znanju, so bili iz KGP (9 z Mlake, 2 iz Koprivnika, 3 iz Cvišlerjev, 1 iz Livolda in 1 iz Mlekarne), Posestva Snežnik iz Kočevske Reke (1) in iz Kmetijske zadruge Kočevje (1), Pionirji so bili vsi iz Mlake.

Ocenjevalna komisija, v kateri so bili tudi predstavniki iz kmetijsko-tehničnih komisij pri glavnem in okrajnem odboru Ljudske tehnike, je ocenjevala tekmovalce po enakih kriterijih, kot jih ocenjujejo na republiških in zveznih tekmovanjih traktoristov. Največji uspeh na tekmovanju so dosegli traktoristi iz kmetijske uprave Mlaka, ki so zasedli najboljša mesta in pobrali vse nagrade.

REZULTATI: 1. Aleksander Podlogar 406 točk, 2. Branko Poje tudi 406 točk (a je bil Podlogar bolje ocenjen pri oranju), 3. Alojz Poje 382 točk, 4. Lado Pecler 364 točk in 5. Rudi Vlašič 363 točk. Teh 5 najuspešnejših tekmovalcev je bilo tudi nagrajenih s 6000, 5000, 4000, 3000 in 2000 dinarji.

Predsednik društva traktoristov Lojze Petek čestita zmagovavcu Podlogarju in mu izroča diplomu

Pri pionirjih je zasedel 1. mesto Jože Kovač z 221 točkami (dobil 2000 din nagrade), 2. Janez Pohlač 207 točk (in 1500 din nagrade) ter 3. Slavko Lovšin 171 točk (1000 din nagrade).

Republiško tekmovanje gasivcev

Po končanih 1/4 in 1/2 finalnih tekmovanjih gasivcev, ki je potekalo v občinskem in okrajnem merilu, se je v finalno republiško tekmovanje plasiralo od okoli 1300 društev le 17 prostovoljnih gasivskih društev. Med temi društvi je tudi gasivsko društvo Stara cerkev in Kočevje. To je lep uspeh gasivstva na področju kočevske občine.

Republiško tekmovanje je bilo v Ljubljani 29. in 30. septembra. Od 845 možno dosegljivih točk je gasivsko društvo Gereča vas doseglo 758 točk ter s tem osvojila mesto prvaka, gasivsko društvo Stara cerkev 742 točk — drugo mesto v republiškem merilu, gasivsko društvo Kočevje se je plasiralo s 652 točkami na XI. mesto, najslabši uspeh pa je doseglo gasivsko društvo Senovo s 405 točkami. Tekmovanje je poleg strokovnih gasivskih disciplin obsegalo tudi devet šport-

nih disciplin. Zaradi uvedbe enotnega tekmovanja gasivskih društev v jugoslovanskem in mednarodnem merilu so bili navzoči tudi najvišji predstavniki gasivskih zvez ostalih republik in predstavniki gasivske zveze Jugoslavije.

ŠAH

V počastitev občinskega praznika Kočevje je bil odigran 29. septembra v prostorih hotela Pugled dvoboj na desetih deskah s šahisti Ribnice. Rezultat Kočevje: Ribnica 5:5, kar je vsekakor lep uspeh Ribničanov.

Na brzoturnirju, ki je bil 1. oktobra, je zmagal Lisac, sledijo Kovač, Mohar, Cimer, Osterman, Safar itd.

NOGOMET

VISOKA ZMAGA GOSTOV

Drugo moštvo Rudarja iz Trbovelj je 23. septembra nad NK Kočevje zaslužno slavilo visoko zmago 6:0.

Gostje so takoj na začetku pokazali, da so za razred boljši od domačih. Njihovo moštvo so sestavljali mladi, vendar izkušeni nogometaši, med katerimi so nekateri že oblekli dres prvega moštva. Igrali so tehnično zelo dobro, vendar so svojo premoč v prvem polčasu izrazili le z enim golom. Kočevarji so igrali borbeno, poznalo pa se jim je, da so kondicijsko premalo pripravljani.

Začetek drugega dela igre je pripadel domačim, vendar nespretni napadavci niso znali izkoristiti nekaj izrednih priložnosti.

V hitrem protinapadu so gostje povišali rezultat na 2:0. Po tem голу so Kočevarji močno popustili, igrali so le z desetimi igralci in gostje so do konca tekme dosegli še štiri gole.

KOČEVJE: DOB 2:1 (1:0)

30. septembra je odigralo moštvo NK Kočevja v Dobu prvenstveno tekmo. Močno pomlajeno moštvo je izpolnilo zaupanje vodstva kluba ter zmagalo. Zadetke sta dosegla v prvem polčasu Šmuc, v drugem pa Leskovšek. Boljši del moštva je bila obramba, ki je spretno odbijala vse napade fizično močnejšega moštva Doba.

Prihodnjo nedeljo igra NK Kočevje doma z NK Medvode. Tekma bo prvenstvena, začela pa se bo ob 15. uri.

ta teden za vas

KOČEVJE

Poročili so se: Tekavec Stanislav, mizar iz Cerknice, Tabor 3, star 23 let in Bartol Pavla iz Cerknice, stara 27 let; Vidmar Srečko, strojevodja iz Reke, Borisa Kidriča 11, star 42 let in Derenčin Katarina, knjigovodkinja iz Reke, Borisa Kidriča 11, stara 38 let; Novak Franc, cestar iz Lašč 12 pri Dvoru, star 23 let in Kozič Marija iz Smuke 1, kuharica, stara 23 let; Komoljenovič Dragutin, zidar iz Kočevja, Reška c. 13 a, star 25 let in Sekoranja Ivanka, kuharska pomočnica iz Kočevja, Reška cesta 13 a, stara 21 let; Vlašič Stanislav, kovač iz Brega 28 pri Kočevju, star 24 let in Marolt Ivanka, delavka iz Brega 16, stara 25 let.

Rodila je: Javornik Milena, magistra farmacije iz Kočevja, Črnomalska cesta — dečka.

Umrlji so: Papež Neža, gospodinja iz Kočevja, Tomšičeva cesta 9, stara 66 let; Svete Jože, upokojenec iz Salke vasi 52, star 62 let; Marič Karel, delavec iz Kočevja, Rudnik, star 26 let.

DOLENJA VAS

Rodili sta: Dejak Roza, gospodinja iz Prigorice 84 — deklico in Pahole Nežka, gospodinja iz Prigorice 54 — deklico.

DOBREPOLJE

Rodila je Čirič Urška, medicinska sestra iz Zdenske vasi 43 — dečka.

Poročili so se: Mustar Milan, čevljar iz Kompelj 48, star 29 let in Grandovec Veronika, delavka iz Kompelj 28, stara 20 let; Meglen Anton, čevljarski pomočnik iz Kompelj 72, star 29 let in Gale Ivana, delavka iz Male vasi 15, stara 29 let.

ČESTITKA

Dragemu možu Francu Mrvarju iz Kočevja želita za god vse najlepše ter mu kličeta še na mnoga zdrava leta žena Olga in sinko Franci.

ZAHVALA

Iskrena hvala vsem, ki ste nam nesebično stali ob strani in nam pomagali ob tragični smrti našega ljubelega moža, očeta, brata, strica, svaka in dedka

FRANCETA ČEŠARKA iz Ribnice

ki ste mu poklonili vence in cvetje ter ga v tako lepem številu spremili k zadnjem počitku.

Zalujoča družina Češarek in sorodstvo Vujič, Campa, Arko in Tušar.

Spored RTV Ljubljana

Vsak dan: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

Sobota, 6. oktobra: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 9.25 Zabavna ruleta — 11.25 Izberite si svojega pevca — 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Jože Silc: Pozna setev ozimin, dognojevanje in posebnosti — 13.30 Niz orkestralnih skladb — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 12.25 Spomini na Johanna Straussa — 17.05 Gremo v kino — 18.30 Pet popevk za pet pevecov — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 »Opatija 62« — 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 7. oktobra: 8.00 Mladinska radijska igra: Zgodilo se je ob 12.40 — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 10.00 Še pomnite, tovariši... — 11.30 Milenko Šober: Proizvajavci velikih motorjev — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 13.30 Za našo vas — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavni orkester Werner Müller — 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne — 17.05 Športna nedelja — 20.00 Vaša pesem — vaša melodija — 22.15 Zabavni ansambli RTV Zagreb.

KINO

JADRAN KOČEVJE: 5. do 7. okt. italijanski barvni film »Maratonska bitka«, 7. oktobra matineja »Zimska fantazija«, 8. in 9. oktobra ameriški barvni film »Troje bojevitih«, 10. in 11. okt. jugoslovanski film »On, ona in šef«, 12. do 14. oktobra italijanski barvni CS film »David in Golijat«.

RUDNIK: 6. in 7. oktobra italijanski film »Stranpota«, 13. in 14. okt. nemški film »Rdeči krog«.

RIBNICA: 6. in 7. oktobra ameriški film »Pouk o ljubezni«, 13. in 14. oktobra italijanski film »Kam s truplom«.

STARA CERKEV: 6. in 7. oktobra jugoslovanski film »Ples v dežju«, 13. in 14. oktobra francoski film »Rdečelasa Julija«.

SODRAŽICA: 6. in 7. oktobra ameriški film »Ljubezen Marjori Morningstar«, 13. in 14. okt. mehiški film »Pesem upornikov«.

LOŠKI POTOK: 7. oktobra ameriški barvni film »Arivederci Roma«, 14. oktobra ameriški film »Mož s tisoč obrazi«.

VELIKE LAŠČE: 6. in 7. oktobra italijanski CS film »Sladko življenje«, 13. in 14. oktobra francoski barvni CS film »Žena in njena igračka«.

DOBREPOLJE: 6. in 7. oktobra ameriški barvni CS film »Zadnji voz«, 10. oktobra nemški film »Rože za državnega tožilca«, 13. in 14. oktobra ameriški barvni film »Linija za Tacson«.

PONIKVE: 11. oktobra nemški film »Rože za državnega tožilca«.

PREDGRAD: 6. in 7. okt. ameriški barvni film »Nočni prehod«, 13. in 14. oktobra angleški barv. film »Oliver Twist«.

BROD NA KOLPI: 6. in 7. okt. ameriški barvni film »Dve ljubezni Eddy Duchina«, 13. in 14. oktobra ruski barvni film »Leta radosti«.

Divjad vedno bolj pustoši njive

(P. A.) Črni potok — Jesenski naval divjadi na jugu Kočevske doline presega vse meje, saj prihajajo prav do vasi. Skoraj ne mine noč, da ne bi ščetinarji to ali ono njivo vsaj delno opustošili. Zdaj je na vrsti dozorevajoča kornja. Lovci so pridno na preži in se jim včasih posreči odstreliti kakšnega škodljivca. V noči od 29. na 30. september so položili na dlako dva precej težka ščetinarja

in ju poslali naslednji dan v Ljubljano. Prebivavci bi želeli, da bi jim lovci, če bodo imeli dober plen, prodali po zmernih cenah meso uplenjenega prašiča, saj se prašiči hranijo v glavnem z njihovimi poljskim pridelki.

Zgradili so nogometno igrišče

(P. A.) Črni potok — Mladina je letos ustanovila nogometno sekcijo in zgradila nogometno igrišče. Zemljišče za igrišče jim je odstopila gozdna uprava Mozelj. Mladi so za izgradnjo igrišča vložili okoli 200 prostovoljnih delovnih ur. Pobudnik akcije je bil Jakob Pantar iz Črnega potoka. Na igrišču igra in tekmuje tudi mladina iz Zajčjega polja, Livolda in Dolge vasi.

Gasivska vaja

(J. Š.) Predgrad — Pred kratkim je imelo gasivsko društvo v Predgradu moko vajo, ki se je udeležilo veliko gasivcev. Predgradski gasivci so tudi zelo zadovoljni, ker so za svoje namene dobili od ObLO Kočevje občinsko hišo št. 41.

Medved je pa hruške tresel

Kanjon Kolpe, Podsten in Banja loka je bil zavrt v prve jesenske megle. Po deseti uri se je megla razpršila in posijalo je lepo jesensko sonce. Vasi Kaptol, Podstene, Suhor, Ograja in Ajbelj so se smehljale, kot bi se veselile življenja, ki jih obdaja.

Naš razgovor z ljudmi v Banja loki pa je odkril vrsto težav, ki

mučijo ljudi v okolici Banja loka. Največja nadloga je sedaj v jesenskem času divjad, ki dela po njivah veliko škode. Po domovih so povečini stari ljudje, ki obdelujejo mala posestva. S težavo plačujejo kmetijsko dohodnino. Za delo je malo sposobnih mladih ljudi, ker so v Kočevju in po drugih krajih. Ljudje izražajo mnenje, da bi jim morali na upravi za dohodke ObLO v odmerjeni dohodnine malo bolj popustiti, ker so njihovi dohodki bolj nizki.

Medobčinska skupnost zavarovancev

Ribniška občina ima okrog 4000 zavarovancev, za ustanovitev skupnosti zavarovancev pa jih je treba 10.000. Zato so na zadnji seji ObLO Ribnica potrdili sklep o ustanovitvi medobčinske skupnosti zavarovancev s Kočevjem; računovodstvo bo za vsako občino ločeno. Nekateri odborniki so se zanimali, zakaj ne bi Ribnice priključili drugi, gospodarsko močnejši občini, ker je novoustanovljena skupnost že vnaprej obsojena na deficitno poslovanje...

Kdo bo sklepal zakonske zveze

Ker je prejšnji odbornik, pooblaščen za sklepanje zakonskih zvez v Sodražici zaradi objektivnih okoliščin odstopil, bi morali iz vrst obeh zborov ObLO Ribnica na zadnji seji izvoliti novega pooblaščenca. Ker se pa noben odbornik iz Sodražice ni čutil dovolj »sposobnega« za tako mesto, je ObLO priporočil, naj ga čimprej predlaga tamkajšnji krajevni odbor (in ga že vnaprej potrdi!).

Sodnik za prekrške

V soglasju z okrajnim senatom in občinskim ljudskim odborom Ribnica so preteklo sredo na seji obeh zborov izvolili za sodnika za prekrške Mirka Samso iz Retij pri Velikih Laščah, ki je že sodnik za prekrške občine Ljubljana-Vič-Rudnik in bo enkrat na teden prihajal v Ribnico. Njegov namestnik bo tov. Vaničeva iz Ribnice.

Jeseni pa še tisto, kar je zraslo po njivah, uničuje divjad. Jeleni, svinje in medvedje so postali gospodarji po njivah in se ne bojijo nikogar. Eni ženski je divjad uničila vso kornjo. Ob večerih ljudje kurijo ognje, pa vse skupaj nič ne pomaga. Škode, ki jo napravi divjad, ne dobijo nikoli povrnjene v celoti.

Medvedje, ki so v okolici, se prosto sprehajajo okrog vasi. Neka medvedka vodi seboj mladiče in pred njo bežijo tudi psi. Pretekli teden je medved okrog šeste ure zjutraj v Banja loki tresel hruške, ko je vozil skozi vas avtobus iz Broda proti Ljubljani. Drugi dan je nesla ženska iz vasi v gozdarsko hišo, kjer stane mleko. Na cesti je zagledala medveda. Otroci iz okoliških vasi se bojijo hoditi v šolo v Banja loko, kar je razumljivo, ker medveda tudi starejši človek radi ne sreča, ker medved je medved in kdo ve, kaj mu pride lahko v glavo.

Vse to teži ljudi v okolici Banja loka v tem času in so mnenja, da bi se moralo proti temu nekaj ukrepati.

»NOVICE«

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva občin Kočevje in Ribnica. Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik France Grivec. Uredništvo in uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Telefon: uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2000 din oziroma ameriške dolarje. Tekoči račun 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje